

takein työn kelvollisuudesta kuin mihin yhtiö oli sitoutunut vesijohdonkin suhteen ensi tilassa rakennuttaa Vanhankaupungin putouksen alapuolella olevan vesijohtolaitoksen konehuoneen obli siellä olevaan myllyyn vievän vanhan puukourun sijaan suljetun kivirummun. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ tämän toimenpiteen.

Vantaanjoen vedenkorkeuden mittaaminen. V. t. kaupungininsinööri C. Reuter, joka kaupunginvaltuuston vuonna 1875 tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti oli toimittanut Vantaanjoen vedenkorkeuden mittauksia, lähetti³⁾ valtuustolle selonteon mittauksen tuloksista.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan tarkastus. Kaupunginvaltuuston valittua⁴⁾ kaupunginkassan tarkastusmiehiksi vtt Kiselefin ja Grunérin sekä heidän varamiehekseen vtn Sanmarkin nämä sittemmin antoivat⁵⁾ valtuustolle selonteot tammi-kuun 19 p:nä, elokuun 1 p:nä ja lokakuun 13 p:nä toimittamistaan mainitun kassan tarkastuksista.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaus. Kaupunginvaltuuston valittua⁴⁾ kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi vtt Sandbergin ja Fagerroosin sekä heidän varamiehekseen vtn Tallgrénin nämä aikanaan antoivat kertomuksen toimittamastaan inventtauksesta samalla ehdottaen, että eräs määrä kulunutta tai tarpeetonta irtaimistoa myytäisiin kaupungin laskuun. Tämän ehdotuksen hyväksyen valtuusto kehoitti⁶⁾ maistraattia järjestämään myynnin sopivalla tavalla.

Kaupungin vuoden 1874 tilien tarkastus. Kaupungin tilintarkastajain maistraatin välityksellä lähettämän kertomuksen vuoden 1874 tilien tarkastuksesta kaupunginvaltuusto lähetti⁷⁾ raha-asiainvalidiokuntaan. Lausunnossaan⁸⁾ tämä erinäisten kertomuksissa esitettyjen väliaikaisen terveyslautakunnan tilejä koskevien muistutusten johdosta ehdotti, että mainitun lautakunnan vuosilta 1874 ja 1875 antamat tilit palautettaisiin maistraattiin ja maistraatti sittemmin lautakunnan laadittua tilit uudestaan siten, että kumpikin vuosi käsiteltiin erikseen, antaisi ne, mikäli ne koskivat tilivuotta 1874, kaupungin tämän vuoden tilien tarkastajille, minkä jälkeen tilit lähetettäisiin kaupunginvaltuustolle. Valtuusto hyväksyi⁹⁾ tämän ehdotuksen.

Kaupungin vuoden 1875 tilien tarkastus. Maistraatti ilmoitti¹⁰⁾, etteivät kaupungin tilien tarkastajat olleet säädetyin ajan kuluessa antaneet vuoden 1875 tilintarkastuskertomusta, minkä johdosta maistraatti oli kutsuttanut heidät maistraattiin selittämään myöhästymisen syyn. Kun tilintarkastuskertomus myöhemmin oli annettu, valtuusto lähetti¹¹⁾ sen ynnä siihen liittyvät asiakirjat raha-asiainvalidiokuntaan. Asiaa ei käsitelty loppuun kertomusvuonna.

Vanhoiden vaivashoitotilien tarkastus. Vuoden 1873 vaivashoitotilien toimeenpannun tarkastuksen johdosta kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli kehoittanut¹²⁾ maistraattia vaatimaan väliaikaisesti asetetulta terveyslauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 7 §. — ²⁾ Ks. s. 76. — ³⁾ Valt. pöytäk. 14 p. heinäk. 4 §. — ⁴⁾ S:n 11 p. tammik. 10. — ⁵⁾ S:n 1 p. helmik. 12 §, 8 p. elok. 19 § ja 17 p. lokak. 16 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. helmik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 20 p. huhtik. 14 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. kesäk., liite A. — ⁹⁾ S:n s:n 8 §. — ¹⁰⁾ S:n 27 p. kesäk. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. lokak. 7 §. — ¹²⁾ Ks. s. 46.

kunnalta tilityksen sille vaivaishoitovaroista myönnetystä 21,774: 40 markan ennakkomäärästä. Maistraatin sen johdosta lähetettyä valtuustolle kaksi lautakunnan puheenjohtajan, alipoliisimestari O. A. Ståhlbergin, antamaa tilitystä valtuusto lähetti¹⁾ asian mainittujen tilien tarkastajille, senaatinapukamreeri A. Tavaststjernalle ja tehtailija F. W. Grönqvistille. Näiden sen jälkeen annettua valtuustolle kertomuksen mainitun lautakunnan vuoden 1873 tilien tarkastuksesta ja esitettyä siinä joitakin muistutuksia edellä mainittuja tilityksiä vastaan valtuusto vielä lähetti²⁾ asian raha-asiainvaliokuntaan, jonka mietinnössään³⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti valtuusto lopuksi päätti⁴⁾ ilmoittaa tilintarkastajille, että valtuusto tarkemmin tutustuttuaan asiaa koskeviin asiakirjoihin ei ollut katsonut asiakseen ryhtyä sen suhteen muihin toimenpiteisiin, sekä kehoittaa heitä kyseisten tilien tarkastuksen suhteen menettelemään kaupungin vaivaishoito-ohjesäännön 130 ja 131 §:n määräysten mukaisesti.

Valitus rahatoimikonttorin vanhempia tilejä koskevassa oikaisujutussa annetun tuomion johdosta. Läänin kuvernöörin palautettua maistraattiin erään oikaisujutun⁵⁾, joka koski kaupunginkassan rahastojen vuosien 1867 ja 1868 tilien tarkastajain, verhoilijamestari J. F. Galetskin, ja yliopistonkamreerin, sittemmin vtn N. C. Westermarckin, mainittuja tilejä vastaan esittämiä muistutuksia, maistraatti julistamallaan päätöksellä oli velvoittanut ent. kaupunginkamreerin O. W. Skutnabbin ja manalle menneen kaupunginkassanhoitajan K. J. Kuhlbergin oikeudenomistajat suorittamaan kaupungille yhteensä 24,378: 33 markkaa, mutta muuten hylännyt tilintarkastajain muistutukset. Tämän johdosta vt Westermarck tiedusteli kaupunginvaltuustolta, olisiko maistraatin päätöksestä valitettava. Valtuusto päätti⁶⁾ kehoittaa tilintarkastajia laillisessa järjestyksessä valittamaan kuvernöörille päätöksestä, mutta antoi samalla erityiselle valiokunnalle, johon kuuluivat⁷⁾ vtt Rudbäck, Nybom ja Westermarck, tehtäväksi antaa valtuustolle lausunnon siitä, olisiko syytä myöhemmin peruuttaa valitukset. Tilintarkastajain annettua valituksen kuvernöörille valiokunta lisäksi sai tehtäväkseen⁸⁾ laatia ehdotuksen kuvernöörin sen johdosta valtuustolta pyytämäksi lausunnoksi. Valiokunnan mietinnössään⁹⁾ tekemän ehdotuksen mukaisesti valtuusto myöhemmin päätti¹⁰⁾ kehoittaa valittajia sekä ajamaan puheena olevan valituksen perille että myös siinä tapauksessa, että juttu palautettiin maistraattiin, kiinnittämään maistraatin huomion virheellisen siirron aiheuttamaan 36,754: 97 markan suuruiseen vajaukseen majoituslautakunnan vuoden 1868 tileissä sekä muihin asiaa koskeviin loppuväitteihin, jotka ilman mainittavaa ajanhukkaa voitisiin tyydyttävästi näyttää toteen. Sen ohessa valtuusto hyväksyi kaikilta osiltaan valiokunnan ehdotuksen edellä mainituksi lausunnoksi, jossa kuvernööriltä anottaisiin oikaisujutun palauttamista maistraattiin erinäisten uudestaan laadittujen tilien ilmoittamista varten tilintarkastajille ja jotta nämä voisivat esittää asiasta loppuväitteensä, ja erityisesti vaadittaisiin maistraatin velvoittamista ottamaan harkittavakseen kaikki näiden loppuväitteiden sisältämät muistutukset siitä huolimatta, että osa niistä kohdistui maistraatin omiin toimenpiteihin.

Muistutus palotoimikunnan toimenpidettä vastaan. Sitten kun vuoden 1877 talousarvioehdotuksen käsittelyssä oli havaittu, että palotoimikunta

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 5 §. — ²⁾ S:n 2 p. toukok. 14 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23 p. toukok. 21 §. — ⁵⁾ Ks. s. 46. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 6 §. — ⁷⁾ S:n 29 p. helmik. 14 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. maalisk. 6 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 8 p. kesäk. 3 §.

vuonna 1875 oli myöntänyt palolaitoksen vanhemmalle ja nuoremmalle ruiskumestarille kummallekin 100 markan kalliinajanlisäyksen, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ tällä kertaa hyväksyen toimikunnan toimenpiteen pyytää maistraattia huomauttamaan palotoimikunnalle, että määrärahaan myöntäminen viimeksi mainitun vuoden alusta oli yksinomaan valtuuston asia.

Kaupunginvaltuuston kanslian vuoden 1875 tilit. Sihteeri antoi kaupunginvaltuustolle laatimansa tilityksen valtuuston kanslian vuoden 1875 menoista, joiden kokonaismäärä oli 2,926: 12 markkaa. Valtuusto päätti²⁾ pitää tilit kansliassa nähtävissä viikon ajan, minkä jälkeen ne lähetettäisiin maistraatille.

Kertomus kansankirjaston toiminnasta lukuvuonna 1875—76. Kaupungin haltuunsa ottaman yleisen kansankirjaston toimikunnan ent. puheenjohtajan, kansakouluntarkastaja V. W. Öhbergin antaman kertomuksen kirjaston toiminnasta lukuvuonna 1875—76 ynnä siihen liittyvät tilit kaupunginvaltuusto lähetti³⁾ kirjaston uudelle hallitukselle⁴⁾.

Kaupungin yleisten töiden tilit. Sen epäjärkipärisen kirjanpitoavan johdosta, joka oli otettu käytäntöön kaupungin yleisten töiden suhteen, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ vuoden 1877 talousarvioehdotusta käsiteltäessä kehoittaa rahatoimikamaria jo mainitun vuoden alusta menettelemään siten, että puheena olevat työt, joiden kustannukset oli viety kirjoihin liian ylimalkaaisesti, tileissä mikäli mahdollista eriteltiin.

Kassakreditiivilainan ottaminen. Tehdystä esityksestä kaupunginvaltuusto valtuutti⁵⁾ maistraatin kaupunginkassan menojen peittämistä varten enintään vuoden ajaksi ottamaan kaupungille pankista enintään 200,000 markan määräisen kassakreditiivilainan.

Kuoleuslainan ja tilapäisen luoton ottaminen vesijohdon osloa varten. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1875 päättänyt⁶⁾ ottaa vesijohdon lunastamista ja muiden siihen liittyvien menojen suorittamista varten kaupungille kuoleuslainan, jonka efektiivinen määrä olisi 1,500,000 markkaa, ja alistanut tämän päätöksensä senaatin talousosaston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi sekä asettanut valiokunnan⁶⁾ laatimaan ehdotusta mainitun lainan ottamisesta sekä vesijohdon lunastamiseen tarvittavan tilapäisen luoton hankkimisesta.

Ennenkuin senaatin päätös oli annettu, valiokunta antoi asiasta mietintönsä⁷⁾ ja huomautti siinä ensiksi, että se samaten kuin asiaa koskevassa aikaisemmassa valiokunnanmietinnössä⁸⁾ oli ehdotettu katsoi, että laina oli otettava vähintään 40:n, enintään 50 vuoden kuoleusajoin antamalla Suomen markan määräisiä, haltijalle asetettuja obligatioita, jotka kaupungin maistraatti tai rahatoimikamari, jos sellainen silloin oli asetettu, kaupungin nimessä antaisi. Kaupungin ei kuitenkaan valiokunnan mielestä pitänyt antautua siihen tapionvaaraan, joka aiheutuisi obligatiolainan ottamisesta sen tarpeisiin. Tähän katsoen ja koska kaupunki sitäpaitsi joko tekemällä sopimuksen lainanantajan kanssa tai muulla tavalla näytti voivan saada hyväkseen koron siltä lainapääoman osalta, jota ei heti käytettäisi, olisi lainasta sovitava siten, että sen kiinteästi ottaisi toimittaakseen yksi tai useampi lainanantaja, jotka saaden vastikkeeksi nimellismäärältään sovitun määrän obligatioita sitoutuivat määräaikoina suorittamaan kaupungille 1,500,000 markkaa. Koska kaupunginval-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 19 §. — ²⁾ S:n 18 p. tammik. 4 §. — ³⁾ S:n 27 p. kesäk. 13 §. — ⁴⁾ Ks. s. 195 ja 210. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 1 p. kesäk. 5 §. — ⁶⁾ Ks. s. 16. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ⁸⁾ S:n n:o 21 v:lta 1875.

tuuston kuitenkaan ei ollut mahdollista in corpore ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita lainan järjestäminen edellytti, valiokunta oli sitä mieltä, että valtuuston oli uskottava lainaneuvottelut sekä lainasopimuksen päättäminen ja täytäntöönpano tehtäväksi viisihenkiselle jaostolle, jonka tuli toimia kaupunginvaltuuston oikeuksin. Tätä jaostoa ei, vaikkakin laina todennäköisesti voitaisiin saada edullisimmin ehdoin, jos se otettaisiin alhaisin koroin myöntämällä pääoma-alennusta, olisi etukäteen sidottava mihinkään määrättyyn korkomäärään eikä myöskään muihin määräyksiin lainaehtoien eikä kuoletuussuunnitelman suhteen. Olettaen, että korko määrättäisiin alhaiseksi ja sen johdosta myönnettäisiin pääoma-alennusta, oli kuitenkin edellytettävä, ettei lainan toimittaja sallisi, että pääoma-alennuksen määrä, t. s. se obligatiomäärä, jonka hän vaati itselleen kaupungille suorittamistaan 1,500,000 markasta, tehtäisiin tunnetuksi ennen sen ajan päättymistä, jonka kuluessa arveltiin hänen voivan muuttaa obligatiot rahaksi. Toisaalta täytyisi sitä vastoin valtuuston tuntea nimellinen lainamäärä, sillä valiokunnan mielestä valtuuston täytyi vahvistaa se obligatiomäärä, jonka maistraatti (tai rahatoimikamari) sai antaa, ja sitäpaitsi tuntui tarpeelliselta alistaa nimellinenkin lainamäärä senaatin talousosaston vahvistettavaksi. Nämä ristiriitaiset edut valiokunta katsoi voitavan sovittaa siten, että obligatioita saisi antaa jaoston ehdottaman, valtuuston vahvistuksen varassa olevan, lainanantajan itselleen vaatimaa jonkin verran suuremman nimellismäärän sekä että jaosto pidättäisi näiden määrän välistä erotusta vastaavan summan obligatioina ja luovuttaisi ne ynnä niistä laaditun luettelon yhdessä lainasopimuksen kanssa sinetillä suljettuina maistraatin välityksellä rahatoimikamarin säilytettäväksi, kunnes lainaehdot sai julkaista, mutta että kamari sen jälkeen ei saanut antaa liikkeeseen näitä obligatioita. Jaoston tulisi edelleen lainasopimuksen solmiamisen jälkeen laatia ja antaa valtuustolle obligatioiden kuoletuussuunnitelman ja tekstin ehdotukset, minkä jälkeen valtuuston korkeimmasta paikasta tuli anoa lupaa haltijalle asetujen obligatioiden antamiseen ja tällöin liittää anomukseensa hyväksymänsä sekä kuoletuussuunnitelman että tekstin ehdotukset. — Tilapäisen luoton tarpeesta valiokunta huomautti, että lainausmenettelyn monimutkaisuuden takia oli todennäköistä, että vesijohtosopimuksen allekirjoittamisesta lukien ehtisi kulua kenties yhdeksänkin kuukautta, ennenkuin kuoletuslainalla voitiin saada varoja. Valiokunta ehdotti sen vuoksi, että jaosto samalla valtuutettaisiin niiden vesijohtolaitoksen hinnan osamaksujen suorittamista varten, jotka tarvittaisiin, ennenkuin seisovalla lainalla olisi saatu hankituksi varoja, valtuuston oikeuksin enintään yhdeksän kuukauden ajaksi ottamaan valtiolta tai pankista tai muusta rahalaitoksesta tarpeen mukaan lainaksi enintään 800,000 markkaa. Tämäkin velkasitoumus olisi maistraatin (tai rahatoimikamarin) annettava kaupungin puolesta, ja lainamäärä ynnä korko olisi aikanaan suoritettava takaisin kuoletuslainalla saatavilla varoilla.

Kun valiokunnan mietintö ensimmäisen kerran esiteltiin¹⁾ kaupunginvaltuustolle, vt Nybom esitti valiokunnan ehdotuksesta erinäisissä kohdin poikkeavan ehdotuksen²⁾, joka myöhemmin painatettiin mietinnön liitteenä ja jonka mukaan m. m. lainan nimellismäärä olisi vahvistettava 1,700,000 markaksi, korko 4 ½ %:ksi ja kuoletusaika 40 vuodeksi, jolloin vuotuiset lyhenykset mikäli mahdollista olisi järjestettävä siten, että vuotuismaksut aina olivat yhtä suuret. Seuraavassa esittelyssä oli esillä myöskin senaatin asiasta antama päätös, jonka mukaan senaatti, koska valtuusto ei ollut ilmoittanut,

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. helmik. 3 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12, liite.

otettaisiinko suunniteltu laina antamalla obligatioita vai muulla tavalla, eikä myöskään lainan kuoletustapaa eikä muitakaan pääehtoja, joilla kaupunki sitoutuisi takuuseen lainasta, oli katsonut, ettei se voinut ryhtyä asiaa lopullisesti tutkimaan, ennenkuin mainitut seikat oli selvitetty. Tähän katsoen kaupunginvaltuusto antoi¹⁾ laina-asian, kuitenkin erottaen siitä tilapäisen luoton hankkimista koskevan osan, aikaisemmin vesijohtokysymystä valmistelemaan valittujen lisättyjen valtuutettujen²⁾ käsiteltäväksi. Sillävälän puheenjohtaja Mechelin laati asiasta kirjallisen välitysehdotuksen, jossa oli otettu huomioon senaatin päätös ja sekä valiokunnan että vtn Nybomin ehdotukset. Pääasiallisesti viimeksi mainitun ehdotuksen mukaisesti lisätyt kaupunginvaltuutetut sen jälkeen päättivät³⁾:

1) että laina otettaisiin antamalla haltijalle asetettuja Suomen markan määräisiä obligatioita, kuitenkin siten, että jos lainamäärä tai osa siitä mahdollisesti saataisiin jostakin yleisestä rahastosta tavallisella velkakirjalla, tämäkin lainan ottamisen muoto katsottaisiin sallituksi;

2) että lainalle määrättäisiin vähintään 40, enintään 50 vuoden kuoletusaika ja kuoletus laskettaisiin siten, että siitä vuodesta lähtien, jolloin ensimmäinen lyhennys suoritettiin, vuotuismaksu mikäli mahdollista kunakin vuonna olisi samansuuruinen;

3) että lainan korko määrättäisiin 4, enintään 5 %:ksi vuodessa;

4) että obligatioita lainan ottamista varten siinä tapauksessa, että niitä sijoitettaessa oli myönnettävä pääoma-alennusta, saisi antaa yhteensä 1,700,000 markan määrään, jota vastoin siinä tapauksessa, että lainaaminen tapahtuisi tavallisella velkakirjalla ilman pääoma-alennusta, efektiivinen tarve saisi määrätä velkasitoumusten summan;

5) että korkeimmasta paikasta anottaisiin vahvistusta täten täydennehtyille päätökselle kuoletuslainan ottamisesta kaupungille sen 1,500,000 markaksi arvioidun rahamäärän hankkimiseksi, joka tarvittiin tekeillä olevan vesijohdon lunastamiseen täysin valmiissa kunnossa;

6) että lainakysymykseen liittyvät muut toimenpiteet kuuluisivat varsinaiselle valtuustolle ja toimeenpaneville viranomaisille; sekä

7) että viisihenkiselle jaostolle annettaisiin tehtäväksi rahatoimikamarille vastedes kuuluvien valtuuksien hoitaa lainaa koskevat neuvottelut sekä ryhtyä muihin tämän asian vaatimiin toimenpiteihin ja että tämän jaoston, milloin lisäohjeita katsottiin tarvittavan, tässä tarkoituksessa oli käännyttävä varsinaisten valtuutettujen puoleen.

Sen ohessa lisätty kaupunginvaltuusto päätti antaa edellä mainitun jaoston valitsemisen yhdeksän valitsijamiehen tehtäväksi ja valitsi näiksi vtt Westermarekin, Montgomeryn, Kihlmanin, Borgin, Calamniuksen ja Sanmarkin, kanslianeuvos A. W. Liljenstrandin, esittelijäsihteeri, valtioneuvos C. J. Jägerhornin sekä insinöörikapteeni A. W. Lagerborgin samoin kuin näiden varamiehiksi vtt Nybomin, Borgströmin ja Mechelinin.

Valitsijamiesten sittemmin toimittama jaoston jäsenten vaali ratkesi³⁾ siten, että jaoston jäseniksi valittiin vtt Mechelin, Jansson ja Bade, kanslianeuvos A. W. Liljenstrand ja insinöörikapteeni A. W. Lagerborg.

Kysymystä tilapäisen luoton hankkimisesta varsinainen kaupunginvaltuusto käsiteli erikseen ja päätti⁴⁾ silloin hyväksyä valiokunnan edellä mainitun ehdotuksen sellaisin lisäyksin, että jaosto oikeutettiin pidättämään kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 11 §. — ²⁾ Ks. ss. 9—10. — ³⁾ Lis. valt. pöytäk. 10 p. maalisk. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 14 p. maalisk. 1 §.

pungille oikeus esteen sattuessa mahdollisesti pidentää kaupungille myönnettyä tilapäistä luottoa. Jaosto ilmoitti¹⁾ tämän jälkeen, että pyydetty 800,000 markan laina voitiin saada Suomen pankista, mutta että pankki sen saamisen ehdoksi oli määrännyt, että emittoitavista obligatioista 900,000 markan nimellismäärä oli annettava pankille lainan pantiksi, mikäli se obligatioiden valmistuksessa vielä oli maksamatta, sekä että maistraatin, joka kaupungin puolesta allekirjoittaisi velkakirjan, tuli siihen liittää sitoumus siitä, että niin pian kuin obligatiot olivat valmistuneet, niitä jätettäisiin Suomen pankille pantiksi edellä mainittu nimellismäärä. Tämän johdosta jaosto ehdotti, että valtuusto puolestaan hyväksyisi nämä ehdot ja samalla päättäisi, että maistraatin ja rahatoimikamarin puheenjohtajain tai, ellei kamaria silloin vielä ollut asetettu, maistraatin ja jaoston puheenjohtajain tuli allekirjoittaa ja rahatoimikamreerin tai kaupunginkamreerin varmentaa obligatiot. Valtuuston hyväksyttyä²⁾ nämä ehdotukset alkoi kuitenkin edellä mainitun sitoumuksen antaminen Suomen pankille herättää maistraatissa epäilyksiä, minkä vuoksi valtuusto muutti³⁾ obligatioiden allekirjoittamista koskevaa päätöstään sikäli, että maistraatin, joka toistaiseksi hoiti rahatoimikamarin tehtäviä, tai rahatoimikamarin, jos se ennen obligatioiden antamista oli asetettu, tuli kaupungin puolesta allekirjoittaa ne.

Myöhemmin ilmoitettiin⁴⁾ senaatin talousosaston vahvistaneen kaupunginvaltuuston päätöksen kuoletuslainan ottamisesta vesijohdon ostamista varten, mutta samalla velvoittaneen valtuuston antamaan erityisen esityksen obligatioiden arvomäärästä ja muista lainaustapaa koskevista seikoista. Senaatin päätöksen saavuttua lähetettiin maistraatille ja Osakeyhtiö Neptunin asiamiehelle kummallekin kappale valtuuston vahvistamia kauppa- ja urakkasopimuksia⁵⁾ ja ne allekirjoitettiin⁶⁾ asianmukaisesti ostajan ja myyjän puolesta.

Jaosto ilmoitti sen jälkeen, että se lähettämällä kehoituksia erinäisille rahalaitoksille oli saanut nämä kilpailemaan kuoletuslainan järjestämisestä ja saapuneista tarjouksista antanut etusijan Suomen Yhdyspankin tekemälle, joka oli kaupungille edullisin, sekä kaupungin puolesta hyväksynyt sen. Jaoston ehdotuksen⁷⁾ mukaisesti kaupunginvaltuusto hyväksyi⁸⁾ seuraavat laina-obligatioita ja niihin liittyviä seikkoja koskevat määräykset:

1. Obligatioiden korko on viisi prosenttia.

2. Korko maksetaan puolivuositain, toukokuun 1 ja marraskuun 1 p:nä.

3. Laina kuoletetaan viidenkymmenen vuoden kuluessa, lukien toukokuun 1 p:stä 1876, siten että kymmenen ensimmäisenä vuonna ei makseta mitään kuoletusta, mutta yhdenkymmenen viidennenkymmenen vuoteen vuosittain toukokuun 1 p:nä lunastetaan edellisen marraskuun 1 p:nä tapahtuneessa arvonnassa arvottu obligatiomäärä. Mainittuina neljänäkymmenenä vuonna korkoihin ja kuoletukseen tarvittava vuotuis määrä sovitetaan yhtä suureksi kunakin vuonna, ainoastaan sellaisin pienehköin poikkeuksin, joita obligatioiden suuruus kuoletusosamääräin tasoittamiseksi voi vaatia.

4. Obligatioita, jotka asetetaan haltijalle ja jotka kaupungin maistraatti allekirjoittaa ja kaupunginkamreeri varmentaa, annetaan yhteensä 1,500,000 markan nimellismäärä ja 1,000 markan, 500 markan ja 200 markan suuruisina. Nämä eri suuruudet, joista jokainen muodostaa oman, kirjaimin A, B ja C merkityn sarjansa, jaetaan siten, että A-sarjan 1,000 markan määräisiä obligatioita annetaan 500 kpl., B-sarjan 500 markan määräisiä 1,500 kpl. ja C-sarjan 200 markan määräisiä obligatioita 1,250 kpl.

5. Obligatioiden arvonta toimitetaan rahatoimikamarissa.

6. Erääntyneet obligatiot ja korkokupongit lunastetaan rahatoimikonttorissa; kuitenkin tämä lunastaminen voi tapahtua myöskin Suomen Yhdyspankissa ja sen konttoreissa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk., liite C. — ²⁾ S:n s:n 12 §. — ³⁾ S:n 28 p. maalisk. 1 §. —

⁴⁾ S:n s:n 8 §. — ⁵⁾ Ks. s. 17 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 5 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. toukok., liite A. — ⁸⁾ S:n s:n 1 §.

8. Obligatioista, joita ei ole esitetty lunastettavaksi viidentoista vuoden kuluessa, ja korkokupongeista, joita ei ole esitetty lunastettavaksi kymmenen vuoden kuluessa niiden erääntymisestä maksettavaksi, haltija on menettänyt kaiken oikeutensa saada maksa Mutta obligatiot eivät ennen arvotuksi tulemistaan sen paremmin kuin korkokupongit en en erääntymistään ole saatavain vanhentumista koskevien lakimääräysten alaiset.

Senaatin talousosastossa tapahtuneessa esittelyssä vahvistettiin sen jälkeen pääasiallisesti kaupunginvaltuuston anomuksen mukaisesti seuraavat obligatiolainaa koskevat määräykset noudatettaviksi:

1. Obligationitoita, jotka päivätään toukokuun 1 p:nä 1876, asetetaan haltijalle ja ovat voimassa kehen hallussa tahansa ilman että luovutettaessa vaaditaan siirtoa sekä jotka kaupungin maistraatti allekirjoittaa ja kaupunginkamreeri varmentaa, lasketaan liikkeeseen yhteensä miljoonanviidensadan tuhannen (1,500,000) Suomen markan nimellismäärä, suuruudeltaan tuhannen (1,000:—), viidensadan (500:—) ja kahdensadan (200:—) Suomen markan määräisinä. Näitä eri arvolajeja, joista jokainen muodostaa kirjaimin A, B ja C merkityn sarjan, lasketaan liikkeelle seuraavat määrät:

500	kappaletta	sarjaa	litt.	A	à	1,000	markkaa,	vastaten	500,000	markkaa
1,500	»	»	»	B	à	500	»	»	750,000	»
1,250	»	»	»	C	à	200	»	»	250,000	»

2. Obligatioiden valmistus tapahtuu kaupungin kustannuksella, ja valtiovarainoimistuskunta järjestää sen valvonnan ilmoituksen saatuaan; ennenkuin obligatiot jätetään kaupungille, on ne Suomen valtiokonttorissa merkittävä kirjaan ja varustettava erityisellä leimalla.

4. Jokaiseen obligatioon liittyy kaksikymmentä puolen vuoden korkokuponkia kymmeneksi ensiksi tulevaisia vuodeksi ynnä talonki, ja sekä korkokupongit että talonki ovat voimassa haltijan kädessä. Mainitun maksukauden päättettyä ja jatkuvasti samalla tavalla niin kauan kuin lainaa on jäljellä ja kunnes se on täydellisesti maksettu, annetaan kaupungin rahatoimikortista ilmoituksen nojalla asianomaiselle erääntymättömiin ja lunastamattomiin obligatioihin kuuluvan talongin haltijalle hänen luovuttaessaan mainittu talonki maksettua uudet kymmenen seuraavan vuoden kuponkilehdet talonkiineen.

6. Obligatioiden arvonta toimitetaan kaupungin rahatoimikamarissa julkisen notaarin ollessa saapuvilla, ja siitä on laadittava asianmukainen notaariasiakirja; obligation haltijalla tulee olla oikeus olla arvonnassa joko henkilökohtaisesti saapuvilla tai edustettuna. Arvonnan tulos on viipymättä julkaistava Suomen virallisessa lehdessä ja paikkakunnan yleisimmän

levinneissä suomen- ja ruotsinkielisissä sanomalehdissä, joissa myöskin on ilmoitettava niiden obligatioiden numerot, jotka edellisissä arvunnoissa on arvottu, mutta joita ei ole esitetty lunastettaviksi.

7. Erääntyneet obligatit ja korkokupongit on vaadittaessa lunastettava täkäläisessä rahatoimikonttorissa; kuitenkin voi tämä lunastaminen tapahtua muussakin paikassa, jonka asianomainen kaupungin viranomaisen tätä varten määrää.

8. Arvotulle ja maksettavaksi erääntyneelle obligatiolle suoritetaan korko ainoastaan sille määrättyyn lunastamispäivään asti, minkä johdosta erääntyneeseen obligatioon kuuluva talonki obligation erääntymispäivänä lakkaa olemasta voimassa eikä sellaiseen talonkiin enää laadita uusia kuponkeja. Kun arvottu obligatio esitetään lunastettavaksi, on kaikki siihen kuuluvat erääntymättömät kupongit ynnä talonki luovutettava; muussa tapauksessa kaupungilla on oikeus pidättää pääomasta puuttuvia kuponkeja vastaava rahamäärä.

9. Obligatit eivät ennen erääntymistään ole saatavain vanhentumista koskevien yleisten lakimääräysten alaiset. Mutta arvotuista obligatioista, joita ei ole esitetty lunastettavaksi kymmenen vuoden kuluessa niiden erääntymisestä maksettaviksi, haltija on menettänyt kaiken oikeutensa saada maksua.

10. Kadonnut tai tapaturman johdosta hävinnyt obligatio tai talonki voidaan laillisessa järjestyksessä kuolettaa ja sittemmin korvata uudella.

11. Kaikki lunastetut obligatit ja korkokupongit sekä talongit on rahatoimikonttorissa heti tehtävä mitättömiksi ja siellä maistraatin sinetöiminä säilytettävä sekä seuraavassa kaupungin tilien tarkastuksessa näytettävä, minkä jälkeen kaupungin viranomaisten asiana on päättää, onko ne edelleen säilytettävä vai hävitettävä.

12. Lainan kirjanpito hoidetaan rahatoimikamarissa ja sen hoito tarkastetaan vuosittain kaupungin muiden tilien tarkastuksen yhteydessä, minkä jälkeen maistraatin on edellä mainituissa sanomalehdissä julkaistava ja kuukauden kuluessa tilintarkastuksen päättymisestä annettava valtiovaraintoimituskunnalle lainaa koskeva selonteko.

Kohtaan 1) merkityn tämän päätöksen kohdan johdosta kaupunginvaltuusto antoi lainajaostolle tehtäväksi¹⁾ laatia uuden ehdotuksen obligatioiden tekstiksi ja sitä valtuustolle esittelemättä maistraatin välityksellä lähettää sen senaatile. Sen ohessa kehoitettiin maistraattia ryhtymään laina-asian edelleen vaatimiin toimenpiteihin.

Myöhemmin maistraatti ilmoitti²⁾ senaatin talousosaston hyväksyneen ja vahvistaneen jaoston laatimat ehdotukset obligatioiden ja niihin kuuluvan talongin tekstiksi sekä kuoletussuunnitelmaksi.

Varain hankkiminen työ- ja vaivaistalon uudisrakennusten ja uuden kansakoulutalon teettämiseen sekä lahjoitettujen rahastojen siirtäminen rahatoimilaitoksen hoidettaviksi. Käsiteltäessä kysymystä uusien rakennusten teettämisestä työ- ja vaivaistaloon³⁾ kaupunginvaltuusto antoi raha-asiainvalidikunnalle tehtäväksi⁴⁾ antaa ehdotuksen tarpeellisten varain hankkimisesta tätä rakennusyritystä varten. Myöhemmin valiokunta sai tehtäväkseen⁵⁾ antaa lausunnon myöskin varain hankkimisesta uuden kansakoulutalon rakennuttamista⁶⁾ varten Punavuoren- ja Kirvesmiehenkatujen kulmaukseen. Näitä molempia kysymyksiä valiokunta käsitteli sittemmin antamassaan mietinnössä⁷⁾.

Raha-asiainvalidikunta lausui siinä ensin viimeksi mainitun rakennusyrityksen rahoittamisesta, että jo vuonna 1874 pidetyssä kirkonkokouksessa oli päätetty, että koulurakennuksen teettämiseen tarvittavat varat oli otettava kansakoulujohtokunnan hoidossa olevista rahastoista, joiden varain kokonaismäärä joulukuun 31 p:nä 1875 oli 78,835 markkaa. Työ- ja vaivaistalon uudisrakennuskysymystä käsitellessään valiokunta ei ollut voinut jättää huomaamatta, että kaupungin kertomusvuodeksi vahvistetut menot jo olivat melkoisen suuret ja että sen luottoa lähiaikoina tuntuvin määrin tarvittaisiin useihin muihin rakennusyrityksiin. Niin ollen tuntui suotavalta tässä tapauksessa käyttää samaa keinoa, jota oli päätetty käyttää koulurakennuksen suhteen, nim. lainan

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. kesäk. 12 §. — ²⁾ S:n 4 p. lokak. 9 §. — ³⁾ Ks. s. 119. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 2 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. helmik. 11 §. — ⁶⁾ Ks. s. 121. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

ottamista kunnan oman hallinnon alaisista rahastoista. Tähän tarjosivat köyhäinhoitoa varten lahjoitetut varat, joiden määrä joulukuun 31 p:nä 1875 oli yhteensä 306,322: 71 markkaa, sopivan tilaisuuden. Voimassa olevan vaivaishoito-ohjesäännön mukaan vaivaishoitojohtokunnalla oli oikeus näiden rahastojen vapaaseen käyttämiseen ehdoin, ettei itse pääomaa koskettu sekä että lainatuille varoille maksettiin 6%:n vuotuinen korko ja niistä annettiin riittävä vakuus, jolloin kuitenkin seurakunnalle oli pidätetty oikeus päättää koron alentamisesta ja muista toimenpiteistä, joihin lainauksen johdosta vaivaishoidon etua silmälläpitäen olisi ryhdyttävä. Tämän oikeuden oli katsottava siirtyneen kaupunginvaltuustolle. Työ- ja vaivaistalon uudisrakennusten tarkoituksena oli erään köyhäinhoidon kipeimmän tarpeen tyydyttäminen, jonka vuoksi lain määräämän köyhäinhoidon muuten oli pakko alistua vuotuisiin vuokramenoihin tai muihin korvauksiin, joiden määrät todennäköisesti tuntuvasti ylittivät rakennuksia varten osoitetun pääoman koron ja rakennusten ylläpitokustannukset ilman että köyhäinhoidossa silti oli aikaansaatu samaa hallinnon keskitystä ja muita etuja. Valiokunta piti sen johdosta sekä kaupungille edullisena että lahjoitusten yleisten tarkoituksien mukaisena, että kaupunki sen sijaan että sijoittaisi varat korkoa tuottaviin papereihin käytti ne kyseessä olevien rakennusten teettämiseen. — Tuntuva osa vaivashoidon ja kansakoulujen korkoa tuottavista arvopapereista joutuisi siten lyhyen ajan kuluessa kaupungin yleisen hallinnon piiriin. Valtuuston vähän aikaisemmin hyväksymän rahatoimikamarin ohjesäännön mukaisesti nämä varat kokonaan sisältyisivät mainittuun hallintoon. Olisi siis syytä jo kyseessä olevan varain käytön yhteydessä määrätä, että kaikki mainitut arvopaperit oli luovutettava kaupungin rahatoimilaitoksen huostaan, varsinkin koska valiokunnan ehdotukseen sisältyvä sijoitusten osittainen muuttaminen joka tapauksessa olisi uskottava rahatoimilaitoksen huoleksi, se kun kaupungin virastoista sopivimmin voi panna toimeen itse rahaksimuuton. Ehdotetun toimenpiteen etuja oli, että kaikki kunnalle lahjoitetut rahastot säilytettäisiin yhteisessä varmassa paikassa, että niiden hallinto ja kirjanpito yksinkertaistuisi ja helpottuisi sekä että kaupunki tilapäisten tarpeiden esiintyessä voisi käyttää lahjoitettuja arvopapereita pantiksi tai kassakreditiiviluoton vakuudeksi. — Arvopaperien myynnistä varain hankkimiseksi päätettyjä rakennusyrityksiä varten raha-asiaivaliokunta huomautti, että kunnan sen mielestä ei sopinut omistaa osakkeita yksityisissä yhtiöissä. Erinäisten sellaisten osakkeiden myynti, joihin rahastojen varat osittain olivat sijoitetut, olisi kuitenkin siirrettävä sopivampaan ajankohtaan. Myöskin yksityisten velkakirjoja valiokunta piti sellaisena sijoitusmuotona, jota kunnan olisi vältettävä. Ensi sijassa myytäviä arvopapereita olivat Suomen hypoteekkiyhdistyksen 5 %:n obligatiot ja valtion 4 ½ %:n lahjoituslainaobligatiot. Valiokunta ehdotti:

1) että kaupunki ottaisi lainaksi kaikki kunnan (vaivaishoito- ja kansakoulujohtokuntain) hallinnon alaisten lahjoitusrahastojen varat ja suorittaisi niille koron, joka laskettaisiin rahastojen hyväksi ja jonka määrä vuosittain vahvistettaisiin talousarviota järjestettäessä; mainitut varat olisi luovutettava kaupungin rahatoimilaitokselle ja sekä siellä että vaivaishoito- ja kansakoulujohtokunnissa luovutuksen tapahtuessa vietävä kirjoihin entisiin kirjanpitoarvoihin;

2) että rahatoimilaitoksen haltuunsa saamia arvopapereita tarpeen mukaan sen toimesta myytäisiin enintään 98,500 markan määrä käytettäväksi työ- ja vaivaistalon uudisrakennuksiin sekä enintään 42,300 markan määrä käytettäväksi kansakoulutalon rakentamiseen Punavuorenkadun tonteille n:ot 8 ja 10;

3) että rahaksimuutto, joka rahatoimikamarin sitä ennen oli kuulutettava, toimitettaisiin siten, että rahatoimikonttorissa ensin myytäisiin Suomen hypoteekkiyhdistyksen 5 %:n obligatit vähintään nimellisarvosta ja valtion lahjoituslainaobligatit vähintään 93 %:iin nimellisarvosta sekä että yksityisiä velkakirjoja vastaan velkana olevat saatavat vähitellen perittäisiin; samoin kuin

4) että jos ei edellä mainittuja minimihintoja voitu saada, siitä oli ilmoitettava kaupunginvaltuustolle, jotta se voisi ryhtyä asian johdosta uusiin toimenpiteisiin.

Asiaa esiteltäessä raha-asiainvaliokunnan mietintö ensin palautettiin¹⁾ valiokuntaan tarkemman selvityksen hankkimiseksi lahjoitusasiakirjoihin sisältyvistä, kansakouluille ja vaivashoitoa varten lahjoitettuja varoja koskevista ehdoista ja määräyksistä. Sen ohessa kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamarin sijassa toimivaa maistraattia toistaiseksi määräämään kaupunginkassasta ennakkona maksettavaksi kyseisen rakennusyrityksen toimikunnalle sen tarvitsemat varat, mutta elleivät kaupunginkassan varat sitä sallineet, ottamaan tarkoitusta varten lyhytaikaisen lainan. Raha-asiainvaliokunnan sen jälkeen uudessa mietinnössä²⁾ annettua siltä pyydetyn lausunnon asia uudestaan esiteltiin kaupunginvaltuustolle, ja tämä hyväksyi³⁾ silloin edellä mainitut, kohtiin 2—4 sisältyvät ponnet, mutta teki muuten osittain muuttaen pontta 1 seuraavan päätöksen:

että kaikki vaivashoito- ja kansakoulujohtokuntain hallinnon alaiset rahastot luovutettaisiin kaupungin rahatoimilaitokselle sen hallittaviksi lahjoituskirjain määräysten mukaisesti sekä muuten huomioon ottaen, että rahastojen hyväksi oli laskettava vuotuinen korko, jonka määrä vuosittain vahvistettaisiin talousarviota vahvistettaessa, ja että rahastojen arvopapereissa olevat varat sikäli kuin ne muutettiin rahaksi oli vietävä kirjoihin sen hinnan mukaisesti, mikä niistä myytäessä oli saatu.

Myöhemmin maistraatti kuitenkin ilmoitti, ettei se ollut voinut panna kaupunginvaltuuston päätöstä täytäntöön, koska vaivashoidon ja kansakoulujen tarpeisiin lahjoitetut varat eivät olleet kunnan omaisuutta ja valtuuston päättämän toimenpiteen oli katsottu merkitsevän lainaustointa, johon valtuustolla ei ollut oikeutta. Samasta päätöksestä kansakoulujohtokunta samoin perustein valitti läänin maaherralle, joka vaati valtuuston lausuntoa valituksesta. — Valtuuston sen jälkeen päätettyä⁴⁾ hankkia raha-asiainvaliokunnan lausunnon sekä edellä mainitusta maistraatin ilmoituksesta että kansakoulujohtokunnan valituksesta valiokunta ensin antoi lausunnon⁵⁾ edellisestä.

Valiokunta lausui m. m., että vaivashoito maan kaupungeissa ennen kunnallishallinnon voimaantuloa oli kuulunut kirkolliselle seurakunnalle, jota edusti kirkonkokous, mutta koska tämä ei voinut välittömästi huolehtia vaivashoidosta ja vielä vähemmän oli omiaan toimimaan rahainhoitovirastona, lähin huolenpito vaivashoidosta oli uskottu johtokunnalle, jonka tehtäviin myöskin kuului köyhien avustamiseksi aikojen kuluessa lahjoitettujen varain hallinto. Sama koski myöskin niitä kansakouluja, joita kauan ennenkuin kansakouluopetus maassa tuli pakolliseksi oli perustettu seurakuntain jäsenten aloitteesta. Kirkonkokouksessa oli näille kouluille asetettu johtokunta, joka myöskin hallitsi kouluille keräyksien ja lahjoitusten kautta kertyneitä varoja. Samaten kuin vaivashoito oli kirkollisen seurakunnan tehtäviä, juonti siis kansakoululaitoskin juurensa kirkollisesta seurakunnasta, joka

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 17 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. kesäk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. elok. 3 ja 4 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. elok., liite A.

aikoinaan oli kunnallisen elämän ainoa edustaja sekä kaupungeissa että maa-seudulla. Vuoden 1873 kunnallisasetuksen nojalla olivat sekä vaivashoito- että kansakoululaitos kaupungeissa siirtyneet kaupunkikunnalle, jonka tuli yhdistää kaikki kunnan ja sen alaisten laitosten rahavaran yhteiseen hallintoon. Sen mukaisesti oli myöskin kaupunginvaltuuston laatiman kaupungin rahatoimikamarin ohjesääntöehdotuksen 12 § laadittu. Aikaisempiin asetuksiin, ohjesääntöihin y. m. sisällyneet määräykset siitä, miten ja kenen niitä varoja oli hallittava, jotka mainitun asetuksen nojalla olivat joutuneet kaupungin rahatoimilaitoksen hallinnon alaisiksi, täytyi myöhemmin syntyneen kunnallisasetuksen katsoa kaikilta osiltaan kumonneen. Yhtä päivänselvää oli myöskin, että varat, jotka oli lahjoitettu kaupungin velvollisuutena olevia tehtäviä varten, mutta jotka ennen olivat olleet muiden kunnan viranomaisten hallittavina, samalla olivat siirtyneet kunnalle ilman että sen uuden varainhoitoviraston tarvitsi ottaa näitä varoja lainaksi niiltä kunnan viranomaisilta, jotka aikaisemmin olivat niitä hallinneet. Toisaalta oli ilmeistä, että koska puheena olevat varat oli lahjoitettu määrätyin, niiden käyttöön kohdistuvien ehdoin, myöskin kunnan tuli noudattaa näitä ehtoja. Valtuuston päätös ei oikeastaan merkinnyt muuta kuin määräystä erinäisten kunnalle siirtyneiden varain sijoittamisesta uudestaan, nim. palovakuutettuihin kaupunkikiinteistöihin, mikä sijoitus oli tunnusluku erittäin varmaksi, varsinkin koska maan ensimmäinen kunta oli niistä täydessä vastuussa. — Valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valittaa kuvernöörille siitä, että maistraatti oli kieläytynyt panemasta valtuuston päätöstä täytäntöön; valituskirjelmä oli laadittava valiokunnan esittämän, edellä mainittuihin näkökohtiin nojautuvan ehdotuksen mukaisesti, ja sen antaisi valtuuston sihteeri, jonka muutenkin tuli ryhtyä valtuuston edun valvomiseksi mahdollisesti tarpeellisiksi katsottaviin toimenpiteisiin.

Raha-asiainvaliokunta antoi sen jälkeen kaupunginvaltuustolle ehdotuksen²⁾ lausunnoksi, joka valtuuston tuli antaa kuvernöörille kansakoulujohtokunnan edellä mainitun valituksen johdosta. Valtuusto hyväksyi³⁾ ehdotuksen sen kaikilta osilta.

Vaivashoitojohtokunnan sen jälkeen tekemän anomuksen, että johtokunta oikeutettaisiin työ- ja vaivaistalon uudisrakennuskustannusten peittämiseksi myymään 200 seurahuoneen osaketta, jotka Hänen Keisarillinen Majesteettinsa Nikolai I oli lahjoittanut kaupungin vaivashoitoa varten vuonna 1850, kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾.

Kuvernööri ei kertomusvuoden kuluessa ratkaissut kumpakaan valitus-asiaa.

Obligatioiden myynti. Maistraatin vireille paneman kysymyksen, olisiko se osa kansakoulurahaston säästöä, joka oli sijoitettuna lahjoituslainaobligatioihin, muutettava rahaksi, kaupunginvaltuusto lähetti⁵⁾ raha-asiainvaliokuntaan. Lausunnossaan⁶⁾ tämä valiokunta huomautti, että juoksevia tarpeita varten verotettuja varoja ei oikeastaan sopinut sijoittaa arvopapereihin, jotka eivät olleet irtisanottavia ja joilla ei ollut määrättyä erääntymispäivää ja joiden rahaksimuuttaminen tarpeen vaatiessa siten saattoi käydä vaikeaksi ja aiheuttaa tappioita. Mainittujen vaivashoitojohtokunnan rahatoimikonttorille luovuttamien obligatioiden nimellisarvo oli 31,100 markkaa ja ne oli ostettu vuosina 1874 ja 1875 osin 94, osin 95 %:n kurssiin yhteensä 29,513 markalla. Vaikka obligatioista sillä hetkellä ei voitu saada enempää kuin 93 %

¹⁾ Valt. pöytäk. 29 p. elok. 1 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk., liite B. — ³⁾ S:n s:n 5 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. lokak. 6 §. — ⁵⁾ S:n 29 p. helmik. 8 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. maalisk., liite D.

tai vähän sen yli, kannatti valiokunta kuitenkin katsoen rahatoimikonttorin suureen käteisvarain tarpeeseen ehdotusta, että ne viipymättä myytäisiin. Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti kehoittaa¹⁾ maistraattia rahatoimikonttorin välityksellä myymään puheena olevat obligatiot hinnasta, joka olisi mikäli mahdollista 94 % tai enemmän, mutta vähintään 93% nimellisarvosta, jota vastoin maistraatin, ellei viimeksi mainittua hintaa voitu saada, oli ilmoitettava siitä valtuustolle.

Tilapäisen luoton käyttäminen vaivaishoitotarkoituksiin. Ilmoittaen päättäneensä vaivauskassan heinäkuun menojen peittämiseksi ottaa Suomen pankista lainan, vakuutena mainitulle kassalle kuuluvat lahjoituslainaobligatiot, vaivaishoitojohtokunta pyysi kaupunginvaltuustoa määräämään, saiko johtokunta lähimmässä tulevaisuudessa, kunnes kunnallisverojen kanto oli toimitettu, samalla tavalla hankkia tarvitsemansa varat tai myydä vaivauskassan omistamia obligatioita. Valtuusto päätti²⁾ ilmoittaa johtokunnalle, että se ehdottoman tarpeen vaatiessa sai varain hankkimiseksi käyttää samaa keinoja kuin aikaisemmin, kuitenkin ainoastaan rahatoimilaitoksen, jolta asiaa oli tiedusteltava, ilmoitettua, ettei se voinut hankkia tarvittavia varoja.

Kansankirjaston sitoumuksen suorittaminen. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti³⁾ maksaa kaupungin haltuunsa ottaman yksityisen kansankirjaston toimikunnan ent. puheenjohtajalle, kansakouluntarkastaja V. W. Öhbergille kunnalle tulevasta vuoden 1874 paloviinaveron osuudesta hänen saatavansa kansankirjastolta, 64: 47 markkaa.

Yhtiöllä Nya teaterhusbolaget olevan saatavan poistaminen kirjoista. Palo-toimikunta anoi kaupunginvaltuustolta, että erään vuodesta 1860 lähtien jatkuvasti siirtyneen Nya teaterhusbolaget-yhtiöltä olevan 6,918: 76 markan suuruisen saatavan saisi poistaa palokassan tileistä. Valtuuston lähetettyä⁴⁾ asian raha-asiainvaliokuntaan ja sen antamassaan mietinnössä⁵⁾ vastustettua poistamista, mutta ehdotettua sellaisen maksunlykkäyksen myöntämistä, että kuluvana vuonna suoritettaisiin 918: 76 markkaa ja seuraavina kuutena vuonna jokaisena 1,000 markkaa, kaikki ilman korkoa, valtuusto päätti⁶⁾ vtn Nybomin mietintöön liittämän vastalauseen mukaisesti, että puheenaoleva saatava menona poistettaisiin palokassan tileistä.

Varain määrääminen maksettavaksi vaivauskassan tarpeisiin. Vaivaishoitojohtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemä anomus saada rahatoimikonttorista nostaa kuluvaa vuotta varten vaivauskassaa varten taksoitetut varat lähetettiin⁷⁾, koska rahavarain tilaukset, mikäli ne pysyivät vahvistetun vuositalousarvion puitteissa, eivät kuuluneet valtuuston käsiteltäviin asioihin, maistraatille, jota pyydettiin ottamaan se käsiteltäväkseen.

Oikeus koiraveron käytäntöönottamiseen. Uutta poliisijärjestystä koskevan kysymyksen yhteydessä valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut⁸⁾ tarkastamaan läänin kuvernöörin asiasta laatimaa ehdotusta, vuonna 1875 antamassaan mietinnössä⁹⁾ oli m. m. ehdottanut, että valtuusto asianmukaisessa järjestyksessä anois, että kaupunki saisi oikeuden koiraveron käytäntöönottamiseen ja kantamiseen laadittavan ehdotuksen mukaisesti. Mietintöä esiteltäessä valtuusto päätti¹⁰⁾ antaa samalle valiokunnalle tehtäväksi ottaa kysymyksen erityisesti käsiteltäväkseen. Valiokunta ei kuitenkaan vuoden varrella antanut mietintöään asiasta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 13 §. — ²⁾ S:n 8 p. elok. 12 §. — ³⁾ S:n 27 p. kesäk. 13 §. —

⁴⁾ S:n 2 p. toukok. 11 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 23 p. toukok. 20 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. lokak. 10 §. — ⁸⁾ Ks. s. 69. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 v:lta 1875. —

¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 18 p. tammik. 7 §.

Kaupungin osuus vuoden 1874 paloviinaverosta. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1875 lähettänyt¹⁾ kysymyksen kaupungille vuoden 1874 paloviinaverosta tulevan osuuden, 4,478: 99 markan, käyttämisestä raha-asiainvaliokuntaan. Sen johdosta antamassaan²⁾ mietinnössä³⁾ valiokunta ehdotti, että varat annettaisiin kansakoulujohtokunnalle yhdistettäväksi Helsingin säästöpankin aikaisemmin lahjoittaman 2,000 markan rahamäärän kanssa pysyväiseksi rahastoksi, jonka korot johtokunnan harkinnan mukaan käytettäisiin apurahoiksi ansioituneimmille kansakouluista päästötodistuksen saaville oppilaille. Asia esiteltiin valtuustolle kansankirjaston toimikunnan tekemän tarjouksen⁴⁾ yhteydessä, joka koski mainitun kirjaston ottamista kaupungin haltuun, lähetettiin⁵⁾ viimeksi mainittua kysymystä varten asetettuun valiokuntaan ja ratkaistiin lopullisesti sen ehdotuksen⁶⁾ mukaisesti siten, että kaupungille tuleva osuus vuoden 1874 paloviinaverosta osoitettiin⁷⁾ kirjastolle, nim. enintään 1,000 markkaa sen velkain suorittamiseen ja loput kirjaston menoihin kuluvana vuonna.

Kaupungin osuus vuoden 1875 paloviinaverosta. Maistraatin ilmoitettua, että Helsingin kaupunkikunnan osuus vuoden 1875 paloviinaverosta oli 4,442: 65 markkaa ja sen ohessa ehdotettua, että tämä määrä, mikäli se siihen riitti, käytettäisiin kansankirjaston ja lukusalin vuoden 1877 menojen peittämiseen, kaupunginvaltuusto lähetti⁸⁾ asian siihen valiokuntaan⁹⁾, jonka tuli antaa mietintö kaupungin mainitun vuoden talousarviosta. Talousarviota käsiteltäessä valtuusto valiokunnan ehdotuksen¹⁰⁾ mukaisesti päätti¹¹⁾ osoittaa puheena olevat varat edellä mainittuun tarkoitukseen.

Muuloksia kunnallisveron kantoon y. m. Vuoden 1876 talousarviota käsitellessään kaupunginvaltuusto oli antanut¹²⁾ aikaisemmin rahatoimikamarin ohjesääntökysymystä valmistelemaan asetetulle valiokunnalle¹³⁾ tehtäväksi antaa lausunnon siitä, eikö kunnallisverojen kantoa olisi jaettava useammille maksukausille ja erityistä maksuunpanoa eri verolipuin otettava käytäntöön sen taksoituksen osalta, joka kohdistui majoitukseen. Valiokunnan mietinnössään¹⁴⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti¹⁵⁾ jättää maistraatin harkittavaksi, voitaisiinko kunnan verovelvollisten jäsenten verotaakan lieventämiseksi ja majoitusmaksujen merkitsemiseksi erikseen verolippuihin kannanta kertomusvuonna järjestää siten:

että kaupungille kuluvalta vuodelta tulevien maanvuokrain, vuokratonttimaksujen ja huoneenvuokrain kannanta tapahtuisi huhtikuussa;

että kertomusvuonna taksoitettavaksi määrättyjen varain maksuunpano aloitettaisiin heti tutkijalautakunnan suoritettua ne työt, jotka sille voitiin määrätä, ja jatkuisi rahatoimikonttorin muiden tehtävain määrästä riippumatta siten, että näiden verojen veroliput ehdittiin jakaa mikäli mahdollista ennen kesäkuun 1 p:ää, mutta ainakin ennen 15 p:ää;

että majoitusmaksut merkittäisiin verolippuihin erityisen nimikkeen kohdalle ja veroliput muuten järjestettäisiin niin, että veron sopivasti voi suorittaa kahdessa erässä, noin puolet kummallakin kerralla;

että vuoden taksoitettujen varojen kannantaa varten järjestettäisiin kaksi maksukautta, toinen heinäkuun alusta lukien ja toinen syyskuussa, mutta että rahatoimikonttoriin jo heti verolippujen jakamisen jälkeen ja sit-

¹⁾ Ks. s. 47. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tamnik. 8 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. —

⁴⁾ Ks. s. 195. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 28 p. maalisk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. marrask. 7 §. — ⁹⁾ Ks. s. 174. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 19 §. — ¹²⁾ Ks. s. 65. — ¹³⁾ S:n s. 68. —

¹⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 1 p. helmik. 7 §.

temmin jokaisena arkipäivänä niinä aikoina, jolloin se oli yleisölle avoinna, sai maksaa joko verolipun koko määrän tai puolet siitä, kuitenkin siten, että ensimmäinen puoliera oli maksettava viimeistään heinäkuun ja toinen viimeistään syyskuun kannantakautena;

että kannantakaudet, mitä tuli niiden pituuteen ja verovelvollisten jakamiseen eri päivien kesken, oli järjestettävä siten, että ahtaus ja odottelemisen kannantahuoneistossa mikäli mahdollista välttyi; sekä

että ellei verolipulla taksoitettuja varoja ollut maksettu määräpäivänä eikä siten ennen, verolipun koko määrä maksettavaksi erääntyneenä merkittäisiin jäämaluetteloon ja jäämäkannanta-aikaa odottamatta kannettaisiin maksuvelvolliselta, mitä kaikkea koskeva tiedonanto oli painettava verolippuihin.

Sen ohessa kaupunginvaltuusto päätti sen varalta, että maistraatti katsoi vuoden kannannan olevan järjestettävissä edellä mainitulla tavalla, kehoittaa maistraattia ensi tilassa ryhtymään tätä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin sekä samalla oikeuttaa maistraatin tarpeen vaatiessa ottamaan rahatoimikonttoriin kaupunginkamreerille avuksi kirjanpitäjän, jonka kuukausipalkka olisi 250 markkaa, sekä osoittaa konttorille puhtaaksikirjoitusmenoihin vuoden varrella enintään 300 markkaa.

Lyhennysluettelojen tarkastus. Maistraatin annettua kaupunginvaltuustolle tarkastettavaksi vuosien 1874 ja 1875 suostuntavarojen ja henkirahojen lyhennysluettelot valtuusto päätti¹⁾ ensin pitää luettelot valtuutettujen nähtävissä kansliahuoneessaan ja erityisesti kehoittaa raha-asiainvalidiokuntaa lähemmin tutustumaan siihen, mitä näissä asiakirjoissa oli huomioon ottamisen arvoista. Myöhemmin valtuusto päätti²⁾ antaa kahdelle henkilölle tehtäväksi läpikäydä ja tarkastaa luettelot ja tällöin erityisesti kohdistaa huomionsa kunnalle verotuksen kannalta tärkeihin seikkoihin, ja valitsi³⁾ tähän tehtävään vtn Tallgrénin ja kauppias E. J. Willstedtin. Näiden toimittamastaan luettelojen tarkastuksesta antaman lausunnon valtuusto antoi⁴⁾ maistraatille.

Valtion valitus kunnallistaksoituksista. Läänin kuvernöörin vaadittua kaupunginvaltuuston lausuntoa valtion puolesta tehdyistä valituksista, jotka koskivat valtion kaupungissa omistamien talojen ja rakennusten maksettavaksi pantuja kunnallisveroja, valtuusto lähetti⁵⁾ asian raha-asiainvalidiokuntaan, joka sen ohessa oikeutettiin asiaa valmistellessaan ottamaan lisäjäsenikseen kaksi lainopillisesti sivistynyttä henkilöä. Valiokunta, joka sen johdosta oli kutsunut lisäjäsenikseen vtt Calamniuksen ja Rudbäckin, ehdotti lausunnonsa⁶⁾ siinä esittämiensä syiden nojalla, että valtuusto lausunnonsaan ainoastaan alistaisi kuvernöörin harkittavaksi, ansaitsivatko valitukset huomiota; eräässä vastalauseessa vt Calamnius ehdotti, että valtuusto siltä vaaditussa lausunnonssa muistuttaisi siitä, minkä tuomioistuimen käsiteltäviksi valitukset kuuluivat, ja vastaisi valituskirjelmän olennaisimpiin kohtiin. Asiaa esitellessä valtuusto päätti⁷⁾ antaa siltä pyydetyn lausunnon valiokunnan ehdotuksen mukaisesti.

Suomen pankin valitus kunnallistaksoituksista. Suomen pankin läänin kuvernöörille esittämän valituksen pankin maksettavaksi pannuista kunnallisveroista kuvernööri kaupunginvaltuuston asiasta antaman⁸⁾ lausunnon mukaisesti hylkäsi⁹⁾. Sitten kun pankki vielä oli valittanut senaatille kuvernöörin

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. elok. 6 §. — ²⁾ S:n 17 p. lokak. 2 §. — ³⁾ S:n s:n 22 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. jouluk. 13 §. — ⁵⁾ S:n 8 p. elok. 17 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask., liite B. — ⁷⁾ S:n s:n 2 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. kesäk. 11 §. — ⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 10 §.

päätöksestä ja tämä sen johdosta oli vaatinut valtuustolta selitystä, valtuusto lähetti¹⁾ asian siihen valiokuntaan, joka aikaisemmin oli asetettu²⁾ käsittelemään kunnallistaksoituksen johdosta tehtyjä valituksia. Valiokunta ei vuoden varrella antanut asiasta lausuntoa.

Yksityisten henkilöiden kunnallistaksoituksen johdosta esittämät valitukset. Ensimmäisen arvoluokan kapteenin A. Melanin³⁾, henkivartioston kolmannen suomalaisen tarkkampuajapataljoonan upseerien⁴⁾, lennätinaseman päällikön A. Ehrenstolpen⁵⁾, kenraaliadjutanti, vapaaherra A. E. Ramsayn⁶⁾, lennätinhallituksen vanhemman mekanikon K. Kruskopfin⁷⁾, mainitun hallituksen sihteerin, kollegiasessori A. Avellanin⁸⁾, saman hallituksen ylimekanikon E. Kruskopfin⁹⁾, leskirovastinna I. Bonsdorffin¹⁰⁾, filosofian kandidaatti J. Rahmin¹¹⁾, eron saaneen sotilaan J. Andrejefin¹²⁾, kolleegireistraattori W. Jegoroffin¹³⁾, neiti E. Chydeniuksen¹⁴⁾, eron saaneen sotilaan M. Eingellin¹⁵⁾, eron saaneen vääpelin N. Hoffmanin¹⁵⁾, Alankomaiden konsulin J. Addenin¹⁵⁾, patrullipurren vahtimestarin C. H. Nymanin¹⁵⁾, neiti M. Lukinin¹⁵⁾, junailija I. Krestisen¹⁵⁾ ja vääpelinvaimo A. L. Balkovitschin¹⁶⁾ heidän maksettavikseen pannuista kunnallisveroista läänin kuvernöörille esittämistä valituksista kaupunginvaltuusto antoi kuvernöörin lähete päätöksillä pyytämät lausunnot. Näistä valituksista kuvernööri valtuustolle ilmoitettujen päätösten mukaan ratkaisi seitsemän ensiksi mainittua, hyväksyen¹⁷⁾ kapteeni Melanin ja kenraaliadjutanti, vapaaherra Ramsayn valitukset, mutta hyläten¹⁸⁾ muut; muiden valitusten ratkaisusta ei kertomusvuoden kuluessa saapunut valtuustolle ilmoitusta.

Sen johdosta, että kuvernööri oli hyväksynyt edellä mainitut kaksi valitusta, kaupunginvaltuusto päätti¹⁷⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli näissä ja samankaltaisissa tapauksissa lausua mielipiteensä siitä, oliko kaupungilla syytä valitusten tekoon päätöksistä. Tämän valiokunnan jäseniksi valittiin¹⁹⁾ vt Jansson, oikeusraatimies J. F. Gadd ja kanslianeuvos A. W. Liljenstrand. Valiokunnan sen jälkeen antamassaan mietinnössä²⁰⁾ esittämien ehdotusten mukaisesti valtuusto myöhemmin päätti²¹⁾ senaatin talousosastoon valittaa kuvernöörin päätöksestä kahdessa edellä mainitussa valitusasiassa, ja oli valituskirjelmät laadittava valiokunnan antaman ehdotuksen mukaisesti.

Kunnallisverojen palautus. Oluenpanija J. K. Kröckelin anomusta hänen maksettavakseen pantujen kunnallisverojen palauttamisesta valtuusto ei ottanut²²⁾ käsiteltäväkseen, koska kunnallisasetus ei näyttänyt antavan aihetta sellaiseen tulkintaan, että virheelliseen maksuunpanoon perustuva vaatimus veron palauttamisesta olisi kaupunginvaltuuston käsiteltävä.

Puutarhuri K. Blomin samaa tarkoittavaa anomusta kaupunginvaltuusto samoista syistä ei myöskään ottanut²³⁾ käsiteltäväkseen.

Vesijohtoa varten tarvittavien koneiden y. m. tarvikkeiden tullivapaus. Vuonna 1871 senaatti määrätyn ehdoin oli myöntänyt kaupungin vesijohdon toimiluvan haltijalle vapautuksen tulli- ja merenkulkumaksujen suorittamisesta erinäisistä koneista y. m. tarvikkeista, jotka tuotiin maahan vesijohdon rakentamista ja kuntoonpanoa varten, sekä kaikesta tullattavasta

¹⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 7 §. — ²⁾ Ks. alemm. t. s. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. kesäk. 10 §. — ⁴⁾ S:n s:n 11 §. — ⁵⁾ S:n 14 p. heinäk. 8 §. — ⁶⁾ S:n 8 p. elok. 8 §. — ⁷⁾ S:n s:n 9 §. — ⁸⁾ S:n s:n 10 §. — ⁹⁾ S:n s:n 11 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. lokak. 14 §. — ¹¹⁾ S:n s:n 15 §. — ¹²⁾ S:n s:n 16 §. — ¹³⁾ S:n s:n 17 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 8 §. — ¹⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 9 §. — ¹⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 6 §. — ¹⁷⁾ S:n 17 p. lokak. 5 §. — ¹⁸⁾ S:n 31 p. lokak. 10 § ja 5 p. jouluk. 10 §. — ¹⁹⁾ S:n 17 p. lokak. 22 §. — ²⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42. — ²¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. jouluk. 3 §. — ²²⁾ S:n 21 p. marrask. 11 §. — ²³⁾ S:n s:n 14 §.

tavarasta, mikä tarvittaisiin vesijohdon ylläpitoa, käyttöä ja laajentamista varten, jolloin kuitenkin senaatin asiana olisi joka kerta määrätä niiden tavarain laatu ja määrä, joita tämän edun tuli koskea. Tämän johdosta vesijohtotöiden valvontalautakunta lausui, että tämän toimiluvanhaltijalle myönnetyn vapautuksen vesijohdon myynnin johdosta oli katsottava siirtyneen kaupungille sekä että oli luonnollista, että ellei kaupunki itse tilannut maahan puheena olevia aineksia eikä suorittanut töitä, vaan luovutti tämän yksityishenkilöiden tehtäväksi, näiden tuli saada nauttia samaa etua, joka todellisuudessa huokeampien hintojen muodossa tuli kaupungin ja vedenkuluttajain hyväksi. Koska kuitenkin valvontalautakunta, joka anomuksesta oli myöntänyt kahdelle henkilölle luvan johtotöiden suorittamiseen taloissa ja rakennuksissa, ei katsonut itsellään olevan oikeutta edellä mainitun tullivapauden tulkinnan mukaisesti myöntää näille henkilöille sellaista vapautusta johtotöitä varten maahan tuotujen työainesten tullimaksuista, lautakunta esitti¹⁾, että kaupunginvaltuusto joko antaisi mainituille henkilöille todistuksen siitä, että kaupunki vesijohdon toimiluvanhaltijana oli uskonut nämä työt heidän tehtäväkseen, tai myöskin hankkisi heille saman vapautuksen tulli- ja merenkulkumaksuista, joka aikaisemmin oli taattu toimiluvanhaltijalle. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ senaatilta anoa, että toimiluvanhaltijalle mainitussa suhteessa myönnetty vapautus ulotettaisiin niihin henkilöihin, jotka rahatoimikamari tai vesijohdon valvontaa varten asetettu erityinen lautakunta otti suorittamaan johtotöitä taloissa ja rakennuksissa.

Oikeus laidunmaksujen kantamiseen. Maistraatin toimitettua huutokaupan, jossa tarjottiin kaupungille kertomusvuodelta tulevien laidunmaksujen kanto-oikeus, kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ talonomistaja J. F. Eklundin 161 markkaan nousevan, maistraatin puoltaman tarjouksen.

Viertotiemaksujen kanto-oikeus. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ talonomistaja A. G. Olinin maistraatin toimittamassa kaupungin vuoden 1877 viertotiemaksujen kanto-oikeuden huutokaupassa tekemän tarjouksen, 16,275 markkaa, jota maistraatti oli puoltanut hyväksyttäväksi.

Työväenluokan tarpeisiin perustettujen uimahuoneiden valvonta ja niissä suoritettavat maksut. Maistraatti jätti kaupunginvaltuuston harkittavaksi, voitaisiinko valita joitakin sopivia henkilöitä, jotka pysyväisen terveyslautakunnan perustamiseen asti hoitaisivat Pohjoissatamaan ja Munkkisaarensalmeen työväenluokkaa varten rakennettujen uimahuoneiden valvontaa, josta väliaikainen terveyslautakunta siihen asti oli huolehtinut, ja määrätä näiden henkilöiden toimeksi myöskin ottaa lipunmyyjät uimalaitoksiin sekä vahvistaa merikylpymaksut, jotka kuitenkin eivät saisi olla 5 penniä suuremmat. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ kehoittaa maistraattia julkisella huutokaupalla tarjoamaan oikeudet mainituissa uimalaitoksissa merikylvystä suoritettavien maksujen kantamiseen kesällä 1876 ehdoin, että maksu ei saanut ylittää 5 penniä kylvyttä, ja oikeutti maistraatin kaupunginvaltuustoa kuulematta tutkimaan huutokauppatarjoukset. Sen ohessa valtuusto antoi maistraatille tehtäväksi ryhtyä sopiviin toimenpiteisiin puheena olevain uimalaitosten valvonnan järjestämiseksi.

Luontoismajoituksen sijaan annettavan rahakorvauksen arvioiminen. Majoitustoimikunnan laatiman arvion siitä rahakorvauksesta, joka kaupunkiin sijoitetun sotaväen kesäkuun 1 p:stä 1876 samaan päivään vuonna 1877 tuli saada

¹⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 3 §. — ²⁾ S:n 5 p. jouluk. 1 §. — ³⁾ S:n 2 p. toukok. 9 §. — ⁴⁾ S:n 4 p. lokak. 5 §. — ⁵⁾ S:n 23 p. toukok. 16 §.

asunnon ja muiden luontoisetujen asemesta, kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ siihen valiokuntaan, joka vuonna 1875 oli asetettu²⁾ käsittelemään kysymystä valtion osanotosta majoituskustannuksiin. Lausunnossaan³⁾ tämä valiokunta totesi, ettei majoitustoimikunta ollut korottanut korvausmääriä, ja esitti senvuoksi, että valtuusto toimikunnalle ilmoittaisi, ettei valtuusto ollut havainnut syytä muistutuksiin laadittua arviota vastaan. Sitten kun asiaa esiteltäessä oli ilmoitettu, että uusi majoitusohjesääntö ennen pitkää oli odotettavissa, valtuusto päätti⁴⁾ ilmoittaa, ettei se ollut havainnut mitään muistuttamista majoitustoimikunnan arvioimia yksikköhintoja vastaan, sekä antaa toimikunnalle tehtäväksi uuden ohjesäännön määräysten mukaisesti ja mainittujen yksikköhintain perusteella vahvistaa sen rahakorvauksen, joka edellä mainittuna aikana oli suoritettava majoitukseen oikeutetuille luontoismajoituksen asemesta.

Erinäisten uuteen majoitusohjesääntöön sisältyvien muutettujen määräysten johdosta majoitustoimikunta kuitenkin antoi valtuustolle uuden arvion puheena olevista korvausmääristä, ja senkin valtuusto lähetti⁵⁾ majoitusvaliokuntaan. Tämän asiasta antamassaan uudessa lausunnossa⁶⁾ huomauttettua, että tosin joitakin komitean aikaisemman laskelman määriä oli korotettu ja toisia alennettu, mutta että valtuuston hyväksymää korvaustariffia poikkeuksetta oli noudatettu uusissa laskelmissa, valtuusto valiokunnan ehdotuksesta päätti⁷⁾ ilmoittaa, ettei se ollut havainnut majoitustoimikunnan uusien korvausmäärälaskelmien antavan aihetta muistutuksiin.

Puhtaanapidon tarjoaminen urakalle. Maistraatin pantua toimeen huutokaupan, jossa tarjottiin kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapito vuoden aikana lukien marraskuun 1 p:stä, ja kauppias G. Barkoffin tarjouduttua ottamaan tämän tehtävän toimekseen 9,000 markan maksusta kaupunginvaltuusto maistraatin puoltolauseen nojalla hyväksyi⁸⁾ hänen tarjouksensa.

Toimenpide vakanssisäästön johdosta. Vuoden 1877 talousarvioehdotuksen käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ antaa rahatoimikamarille tehtäväksi antaa valtuustolle ehdotuksen toimenpiteihin ryhtymisestä sen vakanssisäästöä koskevan edun takaamiseksi kaupungille, joka elokuun 31 p:nä 1876 annetussa julistuksessa oli säädetty siviilivirkoihin nähdén.

Poliisilaitoksen rahäsääntö. Vuonna 1875 senaatille annettun ehdotuksen¹⁰⁾ johdosta, joka koski poliisilaitoksen uudestaanjärjestelyä ja sen uutta rahäsääntöä, senaatin siviilitoimituskunta ilmoitti¹¹⁾, ettei asiaa vielä ollut otettu senaatissa lopullisesti käsiteltäväksi, vaan että poliisilaitoksen väliaikainen järjestely saisi jatkua sellaisenaan vuonna 1876 ja valtionapu sillävälín maksettaisiin saman suuruisena kuin edellisenä vuonna.

Kaupunginvaluuston puheenjohtajan palkkio. Ennen kertomusvuoden puheenjohtajan vaalia vt Calamnius ehdotti, että määrätty palkkio vahvistettaisiin sille henkilölle, joka tuli hoitamaan kaupunginvaluuston puheenjohtajan tointa. Valtuusto lähetti¹²⁾ ehdotuksen vakinaiseen valmisteluvaliokuntaan, jonka mietinnössään¹³⁾ antaman kielteisen ehdotuksen mukaisesti valtuusto sen epäsi¹⁴⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 11 §. — ²⁾ Ks. s. 59. — ³⁾ Valt. pöytäk. 29 p. helmik., liite B. — ⁴⁾ S:n s:n 4 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. maalisk. 10 §. — ⁶⁾ S:n 28 p. maalisk., liite D. — ⁷⁾ S:n s:n 18 §. — ⁸⁾ S:n 4 p. lokak. 4 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. jouluk. 19 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 50 ja seur. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 10 p. helmik. 8 §. — ¹²⁾ S:n 7 p. tammik. 1 §. — ¹³⁾ S:n 9 p. toukok., liite A. — ¹⁴⁾ S:n s:n 1 §.

Rahatoimikamarin puheenjohtajan palkkio. Senaatin vahvistettua¹⁾ vastaisen rahatoimikamarin ohjesäännön kaupunginvaltuusto antoi palkkausvaliokunnalle tehtäväksi²⁾ antaa ehdotuksen kamarin puheenjohtajan palkkioksi ja lausunnon siitä, olisiko jo seuraavalta vuodelta myönnettävä palkkio myöskin kamarin muille jäsenille. Valiokunnan lausunnossa³⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto sen jälkeen päätti⁴⁾ osoittaa kamarin puheenjohtajalle kamarin ensimmäiseltä toimivuodelta palkkioksi 3,000 markkaa ja kehoittaa kamaria siinä tapauksessa, että jokin lisäys mainittuun palkkioon tai palkkion suorittaminen myöskin jollekulle tai joillekulle kamarin muista jäsenistä heidän keskenään sopimansa työnjaon johdosta katsottiin tarpeelliseksi, mainitun vuoden lopussa antamaan valtuustolle perustellun ehdotuksen tällaisen lisäyksen tai palkkion määrästä.

Kunnallisormestarin palkkaedut. Maistraatti ilmoitti⁵⁾ senaatin vahvistaneen kaupunginvaltuuston vuonna 1875 tekemän, kunnallisormestarin palkkaetuja koskevan päätöksen⁶⁾.

Kunnallisraatimies A. F. Liljerosin kalliinajanlisäys. Kunnallisraatimies A. F. Liljerosin anomuksen, että hänelle myönnettäisiin sama kalliinajanlisäys kuin oikeusraatimiehille eli 1,000 markkaa vuodessa, kaupunginvaltuusto lähetti⁷⁾ palkkausvaliokuntaan, joka sen johdosta, että maistraatin kokoonpanon, tehtävien ja palkkausten pikainen uudistus oli odotettavissa, puolestaan oli sitä mieltä, että anomus olisi evättävä. Valtuusto myöntyi⁸⁾ kuitenkin hakijan anomukseen siinä muodossa, että hänelle vuoden 1876 alusta myönnettiin edellä mainitun suuruinen väliaikainen kalliinajanlisäys, joka suoritettaisiin toistaiseksi ja kunnes kaikki kaupungin palkkannauttijat käsitävä palkkasääntö saattoi tulla voimaan.

Raastuvanoikeuden ja maistraatin suomenkielen kielenkääntäjän palkan korotus. Raastuvanoikeuden ja maistraatin suomenkielen kielenkääntäjän C. A. Grönebergin tekemän palkankorotusanomuksen kaupunginvaltuusto lähetettyään⁹⁾ sen palkkausvaliokuntaan maistraatin ja mainitun valiokunnan asiasta antamien lausuntojen¹⁰⁾ mukaisesti epäsi¹¹⁾.

Kaupunginvaltuuston kanslian palkat. Kaupunginvaltuuston kanslian työn järjestämisen¹²⁾ yhteydessä valtuusto päätti¹³⁾ määrätä valtuuston sihteerin palkan helmikuun 1 p:stä 1876 samaan päivään vuonna 1877 2,800 markaksi, valtuuston notaarin palkan samalta ajalta samaten 2,800 markaksi ja valtuuston vahtimestarin palkan vuodelta 1876 800 markaksi.

Satamakonttorin kirjanpitäjän palkka. Sen johdosta, että lisätty rahasiainvaliokunta talousarvioletinnössään¹⁴⁾ oli pitänyt satamamestarin ja satamakonttorin kirjanpitäjän palkkaetuja, jotka he osaksi saivat kannantaprosenttien muodossa, jonkin verran liian suurina, kaupunginvaltuusto vuoden 1877 talousarvioehdotusta käsitellessään päätti¹⁵⁾ kehoittaa rahatoimikamaria antamaan ehdotuksen silloin avoinna olleen satamakirjanpitäjäntoimen palkkaetujen järjestämisestä ja sillävälän jättää viran täyttämättä.

Tuulaakikamarin vahtimestarin kalliinajanlisäys. Tuulaakikamarin vahtimestarille H. G. Forsblomille myönnettiin¹⁶⁾ maistraatin puoltolauseen nojalla 200 markan vuotuinen kalliinajanlisäys lukien kertomusvuoden alusta.

¹⁾ Ks. s. 187. — ²⁾ Valt. pöytäk. 28 p. marrask. 9 §. — ³⁾ S:n 5 p. jouluk., liite C. — ⁴⁾ S:n s:n 4 §. — ⁵⁾ S:n 4 p. huhtik. 7 §. — ⁶⁾ Ks. s. 54 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 18 p. jouluk. 6 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. jouluk. 15 §. — ⁹⁾ S:n 8 p. elok. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 4 p. lokak., liite A. — ¹¹⁾ S:n s:n 1 §. — ¹²⁾ Ks. s. 184. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 18 p. tammik. 4 §. — ¹⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 19 §. — ¹⁶⁾ S:n 2 p. toukok. 6 §.

Majoitustoimikunnan majoitusmestarin ja vahtimestarin palkankorotus. Majoitustoimikunnan tekemän, maistraatin puoltaman esityksen palkankorotuksen myöntämisestä majoitustoimikunnan majoitusmestarille ja vahtimestarille kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁾ sen palkkauslautakuntaan tämän lausunnossaan ²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti hyväksyi ³⁾ siten, että majoitusmestarille, kuvernementinsihteeri K. G. Backmanille, huhtikuun 1 p:stä lukien myönnettiin 800 markan vuotuinen henkilökohtainen palkanlisäys sekä että vahtimestarin yhteenlasketut vuotuiset palkkaedut samasta päivästä lukien korotettiin 800 markkaan, mistä 200 markkaa katsottaisiin kalliinajanlisäykseksi.

Majoitustoimikunnan kielenkääntäjän palkankorotus. Majoitustoimikunnan ehdotuksesta ja lähetettyään ⁴⁾ asian palkkauslautakuntaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁵⁾ mainitun toimikunnan venäjänkielen kielenkääntäjälle, kapteeni E. Högströmille, vuoden 1877 alusta lukien 400 markkaan korotetun vuosipalkkion.

Vaivaistalon työnjohtajattaren palkkio. Vaivaishoitojohtokunnan esityksen vuotuisen palkkion myöntämisestä vaivaistalon naistöiden johtajattarelle, rouva M. Degerholmille, kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ raha-asiaivaliokuntaan. Tämän ehdotuksesta ⁷⁾ valtuusto päätti ⁸⁾ myöntää vaivaistalon tarkastajalle lähinnä seuraavan tammikuun 1 p:stä lukien 500 markan suuruisen vuosipalkkion samalla velvoittaen hänet ottamaan naispuolisen apulaisen hoitamaan työnjohtajattarelle kuuluvat tehtävät sekä rouva Degerholmille 500 markan lahjapalkkion siltä ajalta, jonka hän korvauksetta oli toiminut laitoksessa työnjohtajattarena.

Kansakoulujen opettajattarien palkankorotus. Kansakoulujohtokunnan esityksen palkankorotuksen myöntämisestä kolmelle kaupungin kansakoulujen vakinaiselle opettajattarelle kaupunginvaltuusto lähetti ⁹⁾ raha-asiaivaliokuntaan ¹⁰⁾, mutta mainitun valiokunnan epäävän ehdotuksen ¹¹⁾ mukaisesti ja jääden odottamaan erinäisten kansakoulujen ohjesäännön muuttamista ¹²⁾ koskevien ehdotusten ratkaisemista valtuusto toistaiseksi ei ryhtynyt toimenpiteisiin esityksen johdosta.

Kansakoulunopettajattaren ikäkorotusoikeus. Kansakoulunopettajatar, leskirouva E. Heintzie, joka vuodesta 1864 lähtien oli hoitanut vakinaista opettajattarenvirkaa kaupungin entisissä vuoro-opetuskouluissa ja näiden tullessa muutetuiksi kansakouluiksi säilyttäen aikaisemmat palkkaetunsa, 1,200 markkaa vuodessa, oli siirtynyt kaupungin ylempään tyttökansakouluun, oli kansakoulujohtokunnalta anonut, että hän luopuen entisestä palkastaan ja hänelle vuonna 1875 myönnetystä 100 markan kalliinajanlisäyksestä syyskuun 1 p:stä lähtien saisi nauttia muille yläkansakoulun opettajattarille tulevia palkkaetuja, t. s. 800 markkaa palkkaa, 300 markkaa vuokratuloja ja 200 markkaa kalliinajanlisäystä, ynnä oikeuden ikäkorotusten saamiseksi lukea hyväkseen virka-aikansa vuoro-opetuskoulussa. Lähetettyään ⁹⁾ asian raha-asiaivaliokuntaan valtuusto sen lausunnossaan ¹³⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti päätti ¹⁴⁾ myöntyä rouva Heintzien anomukseen.

Kaupunginvankilan saarnaajan palkankorotus. Kappalainen, varapastori J. J. Sihvonen, joka sai 200 markan vuosipalkkion siitä, että hän kerran vii-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. toukok. 25 §. — ²⁾ S:n 4 p. lokak., liite B. — ³⁾ S:n s:n 2 §. —

⁴⁾ S:n 13 p. jouluk. 6 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. jouluk. 14 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. lokak. 11 §. — ⁷⁾ S:n 31 p. lokak., liite C. — ⁸⁾ S:n s:n 7 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. lokak. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 21 p. marrask. 10 §. — ¹¹⁾ S:n s:n liite E. — ¹²⁾ Ks. s. 195. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask., liite F. —

¹⁴⁾ S:n s:n 9 §.

kossa suoritti jumalanpalveluksen kaupunginvankilassa, oli maistraatilta anonut korotettua palkkiota ja ilmoittanut suostuvansa siinä tapauksessa, että korotus myönnettiin, järjestämään kirkkolaulua puheena olevien jumalanpalvelusten yhteyteen ja niiden välillä antamaan vankilassa uskonnonopetusta keskustelemalla vankien kanssa. Anomuksen, jota maistraatti puolsi, kaupunginvaltuusto lähetettyään ¹⁾ sen palkkausvaliokuntaan tämän siitä antaman lausunnon ²⁾ mukaisesti hyväksyi ³⁾ siten, että hakijalle toistaiseksi myönnettiin 600 markkaan korotettu vuosipalkkio ja hänet velvoitettiin sekä kerran viikossa pitämään kaupunginvankilassa jumalanpalvelus ja tällöin huolehtimaan kirkkolaulusta että myöskin tarpeen mukaan keskustelemalla vankien kanssa antamaan heille erityistä uskonnonopetusta.

Palkkio kunnallisraatimiehenviran hoitamisesta. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ varatuomari K. G. Kollinille, joka oli määrätty hoitamaan avoimeksi joutunutta maistraatin kunnallisraatimiehenvirkaa, 200 markan kuukausipalkkion lukien joulukuun 8 p:stä 1875.

Virkaatekevän kaupunginkamreerin palkkio. Kaupunginkamreerinviran jouduttua avoimeksi sen haltijan siirryttyä toiseen toimeen kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta päätti ⁵⁾, että virkaa toistaiseksi hoitaisi sijainen ja että tälle myönnettäisiin kuukausipalkkioksi 400 markkaa tai enintään 500 markkaa, ellei taitavaa ja luotettavaa henkilöä voitu pienemmästä palkkiosta saada sijaisuutta hoitamaan.

Palkkio vaivashoitojohtokunnan tilien päättämisestä. Vaivashoitojohtokunnan tekemän esityksen, että johtokunta saisi kassanhoitajalleen, kamreeri G. A. Wendellille, maksaa tavanmukaisen 200 markan palkkion vuodelta eli yhteensä 400 markkaa johtokunnan vuosien 1874 ja 1875 tilien päättämisestä, kaupunginvaltuusto lähetti ⁶⁾ raha-asiaivaliokuntaan, jonka sittemmin antamassaan lausunnossa ⁷⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto ennen asian ottamista ratkaistavaksi päätti ⁸⁾ kehoittaa maistraattia pyytämään ja lähettämään valtuustolle mainittujen vuosien vaivashoitotilien tarkastajain selitykset johtokunnan esityksen johdosta. Asiaa ei käsitelty loppuun kertomusvuoden kuluessa.

Palkkio vesijohtotöiden tarkastajalle. Vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ lautakunnan mainittujen töiden jatkuvaa valvontaa varten asettamalle tarkastajalle, insinööri J. Forsmanille, 400 markan kuukausipalkkion, matkakustannusten korvaus siihen luettuna.

Puistonvartijan palkkaaminen. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾ suorittaa kauppaneuvos H. Borgströmille 360 markkaa sen 60 markan kuukausipalkan korvaukseksi, jonka hän tammikuun 1 p:stä heinäkuun 1 p:ään oli maksanut portinvartija Lönnströmille Töölön puiston valvonnasta ja sen suojelemisesta vahingonteolta, sekä toistaiseksi pitää toimessa mainitun vartijan samoin kuukausipalkkioin ja oikeuttaa hänet jatkuvasti asumaan Töölön puistoyhtiön vartijalle rakennuttamassa asunnossa.

Korvaus maksujen suorituksen hoitamisesta. Satamakonttorin kirjanpitäjän A. Åbergin anomuksen, että hänelle maksettaisiin korvaus siitä, että hän oli huolehtinut kaupungin rakennusaineostojen aiheuttamien maksujen suorituksesta, mitä anomusta maistraatti oli puoltanut, kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli lähettänyt ¹¹⁾ raha-asiaivaliokuntaan. Asiasta antamassaan ensimmäi-

⁴⁾ Valt. pöytäk. 21 p. marrask. 13 §. — ²⁾ S:n 5 p. jouluk., liite G. — ³⁾ S:n 5 §. — ⁵⁾ S:n 11 p. tammik. 2 §. — ⁶⁾ S:n 4 p. lokak. 7 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. marrask., liite A. — ⁸⁾ S:n 5 §. — ⁹⁾ S:n 23 p. toukok. 22 §. — ¹⁰⁾ S:n 28 p. marrask. 6 §. — ¹¹⁾ Ks. s. 57.

sessä mietinnössä¹⁾ valiokunta ehdotti, että hakijalle myönnettäisiin 100 markan vuosipalkkio mainittujen maksujen suorituksen hoitamisesta vuosina 1861—76, koska ne eivät kuuluneet hänen virkatehtäviinsä. Sitten kun asia lisäselvityksen saantia varten oli lähetetty²⁾ takaisin raha-asiainvaliokuntaan ja maistraatti oli ilmoittanut³⁾, että kirjanpitäjä Åberg sillävälän oli kieltäytynyt, ennenkuin hänen vaatimuksensa oli hyväksytty, huolehtimasta kyseisistä maksuista, valiokunta antoi asiasta toisen mietinnön⁴⁾ pysyen siinä alkuperäisessä ehdotuksessaan, kuitenkin sellaisin muutoksin, että vuotuinen 100 markan palkkio maksettaisiin hakijalle ainoastaan vuosilta 1861—75, koska maistraatti sillävälän oli määrännyt toisen henkilön huolehtimaan vuoden 1876 puutavaranoistoista. Valtuusto hyväksyi⁵⁾ tämän ehdotuksen.

Verolippujen jakelusta suoritettavan palkkion korottaminen. Kaupunginpalvelija G. Eklundin tekemän, maistraatin puoltaman anomuksen verolippujen jakelusta suoritettavan palkkion korottamisesta kaupunginvaltuusto lähetettyään⁶⁾ sen raha-asiainvaliokuntaan tämän epäävän lausunnon⁷⁾ mukaisesti hylkäsi⁸⁾.

Mittain ja painojen vakaajan palkkio. Maanmittauksen ylihallituksen insinöörin, kolleegiasessori G. A. Kajanuksen, tekemän anomuksen, että hänelle kaupungin vakaajantoimen hoitamisesta myönnettäisiin määrätty vuosipalkkio, kaupunginvaltuusto lähetti⁹⁾ raha-asiainvaliokuntaan. Valiokunnan sen jälkeen antamassaan mietinnössä¹⁰⁾ esittämän epäävän lausunnon mukaisesti valtuusto hylkäsi¹¹⁾ anomuksen.

Sihteerin palkkio. Uutta poliisijärjestystä ja poliisilaitoksen uutta rahassääntöä koskevaa kysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto myönsi¹²⁾ varatuomari C. B. Federleylle, joka sihteerinä oli avustanut valiokuntaa, 450 markan palkkion.

Vuokrarahain myöntäminen merikoulun opettajille. Merikoulun johtokunnan esityksen, että mainitun koulun johtajalle, kauppalaivankapteeni L. Krogiukselle, ja saman koulun toiselle opettajalle, kauppalaivankapteeni J. A. Pontánille, myönnettäisiin vuokrarahoja, edelliselle 1,200 markkaa ja jälkimmäiselle 800 markkaa vuodessa, kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksen mukaisesti epäsi¹³⁾. Johtokunnan valitettua päätöksestä läänin maaherralle ja tämän pyydettyä valituksesta kaupunginvaltuuston lausuntoa valtuusto lähetettyään¹⁴⁾ asian vuonna 1875 samassa tarkoituksessa tehtyä anomusta käsittelemään asetettuun valiokuntaan¹⁵⁾ aikaisemmalla kannallaan pysyen päätti¹⁶⁾ antaa lausuntonsa valiokunnan ehdotuksen¹⁷⁾ mukaisesti. Kuvernöörin sen jälkeen hylättyä¹⁸⁾ valitukset johtokunta valittamalla saattoi asian senaatin käsiteltäväksi, ja tämän johdosta kuvernööri uudestaan vaati kaupunginvaltuustolta selitystä asiasta. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁹⁾ selityksessään pääasiassa toistaa, mitä sen aikaisemmassa kuvernöörille annetussa lausunnossa oli tuotu esiin.

Liikennetaksojen tarkastus. Kaupunginvaltuusto kehoitti²⁰⁾ vuonna 1875 voimassa olevia liikennetaksoja tarkastamaan asettamaansa valiokuntaa²¹⁾

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 9 §. — ³⁾ S:n 15 p. helmik. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 4 §. — ⁶⁾ S:n 9 p. marrask. 7 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. jouluk., liite H. — ⁸⁾ S:n s:n 6 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. toukok. 3 §. ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 23 p. toukok. 4 §. — ¹²⁾ S:n 22 p. helmik. 1 §. — ¹³⁾ S:n 18 p. tammik. 1 §. — ¹⁴⁾ S:n 21 p. maalisk. 8 §. — ¹⁵⁾ Ks. s. 57. — ¹⁶⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 14 §. — ¹⁷⁾ S:n s:n liite B. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. kesäk. 2 §. — ¹⁹⁾ S:n 31 p. lokak. 11 §. — ²⁰⁾ S:n 5 p. syysk. 16 §. — ²¹⁾ Ks. s. 58.

kiirehtimään työtänsä. Valiokunta ei kuitenkaan antanut mietintöään kertomusvuoden kuluessa.

Vaakamaksujen laskeminen. Vtn Collanin vireille paneman ehdotuksen sen kunnallisasetuksen voimaantuloa edeltäneeltä ajalta periytyneen määräyksen kumoamisesta, että niiden kaupungin asukkaiden, joilla ei ollut siellä porvari-oikeutta, oli suoritettava kaksinkertaiset vaakamaksut, kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ vuonna 1875 voimassa olevien tullitaksujen y. m. tarkastamista varten asetettuun valiokuntaan²⁾. Tämän johdosta antamassaan lausunnossa³⁾ valiokunta huomautti, että kyseinen määräys, joka perustui vuonna 1851 annettuun taksaan m. m. vaakamaksujen arvioimista varten, tietävästi ei ollut tuottanut kaupungille mainittavaa tulonlisäystä. Sen seurauksena oli näet ollut, etteivät kaupungin omat porvaristoon kuulumattomat asukkaat eivätkä myöskään kaupungille vieraat henkilöt muuten kuin poikkeustapauksissa olleet omissa nimissään tuoneet kaupunkiin eivätkä vieneet siellä sellaisia tavaroita, joista suoritettiin vaakamaksua. Määräys oli siten ainoastaan saanut aikaan kiertotien. Koska voimassa olevan kunnallislainsäädännön mukaan kaikki kunnalliset oikeudet ja velvollisuudet, joitakin tähän tapaukseen soveltumattomia poikkeuksia lukuunottamatta, olivat yhteiset kaikille kaupunkikunnan jäsenille, valiokunta olikin tekeillä olevasta ehdotuksestaan kaupungin uusiksi liikennemaksuiksi poistanut määräyksen, joka koski kaksinkertaisen vaakamaksun perimistä niiltä, jotka eivät olleet täällä porvareita. Valiokunta oli siis ehdotuksen tekijän kanssa samaa mieltä ja katsoi sen oheassa, että ehdotuksen päämääränä olevan helpotuksen tuli tulla niidenkin henkilöiden osaksi, jotka eivät olleet kunnan jäseniä. Valiokunta ehdotti, että maistraattia kehoitettaisiin antamaan tuulaakikirjurille määräys, että tulevista ja menevistä tavaroista toistaiseksi oli kannettava samat taksan mukaiset vaakamaksut sekä kaupungin porvareilta että sen muilta asukkailta ja muilta henkilöiltä. — Valtuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen ja päätti senaatilta anoa vastaavaa muutosta voimassa olevaan taksaan. Myöhemmin maistraatti ilmoitti⁵⁾ senaatin myöntyneen valtuuston esitykseen.

Kauttakulkuvarain makasiinivuokrain korotus. Eräässä kaupunginvaltuustolle annetussa valiokunnan lausunnossa⁶⁾, joka koski pakkahuonemakasiinien hankkimista, viitattiin sivumennen kauttakulkuvarastojen kaupungille aiheuttamien tulojen ja menojen väliseen epäsuhteeseen. Valtuusto päätti⁷⁾ tämän johdosta vaatia asiasta selvitystä ja ehdotusta vuonna 1875 voimassa olevia liikennetaksoja tarkastamaan asetetulta valiokunnalta²⁾. — Sittenmin antamassaan lausunnossa⁸⁾ tämä valiokunta osoitti, että kaupungin suorittama makasiinivuokra vuosina 1870—75 keskimäärin oli noussut 1,489:72 markkaan vuodelta, kun taas kauttakulkuvarastomaksujen vuotuinen keskimäärä samana aikana oli ollut ainoastaan 298:61 markkaa. Kaupungille oli niin ollen koitunut vuotuista tappiota keskimäärin 1,191:11 markkaa, mitä kuitenkin kauttakulkuvarastoliike yksin ei ollut aiheuttanut, koska ainakin viimeksi kuluneina vuosina vuokrattuja makasiineja oli käytetty myöskin kaupungin pakkahuoneen tilanpuutteen korvaamiseen. Ilmeistä oli kuitenkin, että voimassa olevilla kauttakulkuvarastomaksuilla ei ollut onnistunut saavuttaa sitä tarkoitusta, johon niiden määräämisellä oli pyritty, nimittäin vuokrain peittämistä, ja että niiden pienuus siis oli omiaan rasittamaan kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9 p. toukok. 12 §. — ²⁾ Ks. s. 58. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23 p. toukok., liite F. — ⁴⁾ Sn s:n 6 §. — ⁵⁾ Sn 8 p. elok. 13 §. — ⁶⁾ Ks. s. 127. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 7 p. maalisk. 9 §. — ⁸⁾ Sn 1 p. kesäk., liite H.

punkia kauttakulkuvarastoihin eduksi. Valiokunta katsoi senvuoksi, että puheena olevia maksuja oli korotettava niin että ne suunnilleen vastasivat kauttakulkuvarastoista kaupungille koituvia menoja, eli 150 %. — Valiokunnan ehdotuksesta valtuusto päätti¹⁾ heinäkuun 1 p:stä lukien korottaa kaupungille kauttakulkuvaraston makasiinivuokrana tulevat maksut kuutiojalalta 10 penniin enintään kolmen kuukauden varastoisajalta, 15 penniin sitä pitemmältä ja enintään kuuden kuukauden ajalta, 20 penniin sitä pitemmältä ja enintään yhdeksän kuukauden ajalta ja 25 penniin sitä pitemmältä ja enintään vuoden kestävältä varastoisajalta.

Vesijohdosta tapahtuvan vedenjakelun taksa. Maistraatin huomautettua, että oli välttämätöntä ensi tilassa vahvistaa ne ehdot, joilla sekä yleiset virastot ja laitokset että yksityiset henkilöt saivat käyttää hyväkseen kunnan ostamaa, rakenteilla olevaa vesijohtoa, kaupunginvaltuusto antoi²⁾ maistraatille tehtäväksi laatia ja esittää valtuustolle lausunnon ja ehdotuksen siitä, missä suhteissa Osakeyhtiö Neptunin aikaisemmin laatima vedenjakelun taksa kaipasi muutosta. Myöhemmin valtuusto vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta päätti³⁾ uudestaan huomauttaa maistraatille tämän työn kiireellisyyttä. Maistraatin sen jälkeen lähetettyä⁴⁾ valtuustolle kunnallisraatimies A. F. Salinin ja v. t. kaupungininsinöörin C. Reuterin laatiman ehdotuksen kaupungin vesijohdosta tapahtuvan vedenjakelun uudeksi taksaksi ja tämän ilmestyttyä painosta valtuusto muutamien muutoksien hyväksyi⁵⁾ sen ja kehoitti maistraattia ryhtymään toimenpiteisiin taksan painattamiseksi ja julkaisemiseksi sekä suomen- että ruotsinkielisenä.

Siten hyväksytty taksa oli sanamuodoltaan seuraava:

1 §. Vettä annetaan ottajille joko mitaamatta taikka vesimitturin mukaan.

2 §. Veden jakeleminen ilman mitausta tapahtuu ainoastaan koko kartanoihin, mutta ei yksityisiin huoneuksiin, huonekertoihin tahi tarpeihin.

Kun vettä annetaan mitaamatta, maksetaan vuodelta vedestä taloustarpeihin yksityisissä asunonhuoneissa tahi mitä myönti-, konttoori- ja tehdaspaikoissa käytetään,

kultakin huoneelta, kyökiltä tai pakarituvalta.....	Smk. 4: —
» yksityiseltä kylpyhuoneelta, kaupungin kanssa tehdyn suostumuksen mukaan, mutta ei vähempää kuin	» 8: —
» hevoselta, lehmältä tahi härältä	» 5: —
» kaksi- tai nelipöräiseltä ajoneuvolta, paitsi työrattaita	» 4: —

Sairashuoneet, lastenkodit ja turvapaikat maksavat kultakin sängyltä ja vuodelta Smk. 4: — ilman mitään erinäistä maksoa tämmöisissä laitoksissa olevalta kylpyhuoneelta tahi pesutuvalta.

Virkamiehen-huonekertain sekä palvelusmies- ja virkahuoneistojen edestä semmoisissa laitoksissa otetaan sitäpaitsi yllä määrätty makso.

Huoneeksi katsotaan jokaista paikkaa, joka on varustettu joko keitto- tahi lämmityspiisillä, kakluunilla taikka muulla lämmityslaitteella, ja jossa on ikkuna huoneuksen ulkoseinässä tahi katossa, kuin myös kaikki kyökrit sekä myönti-, konttoori- ja tehdaspaikat, katsomatta onko niissä lämmityslaitetta vai ei.

Maksot tämän §:n mukaan lasketaan kartanonomistajan suoritettaviksi.

3 §. Jos kaupungin mielestä jossakin edellämainituista huonepaikoista, kussa vettä kulutetaan muihin kuin tavallisiin talouden tarpeihin, tätä käytetään suuremmin määrin kuin asunonhuoneistoissa, joissa on yhtä monta huonetta, pitää sen makson lisäksi, jonka huoneuksen omistaja 1 §:n mukaan suorittaa, huonetilain pitää suorittaman erityinen makso, vastaava eroitusta sen käytetyn veden arvon, joka on määrätty suostumuksen kautta tahi mittauksen mukaan, ja sen maksun välillä, jonka huoneuksenomistaja ennen on puheena olevasta huonepaikasta maksanut.

4 §. Kaupunki määrää, josko ja millä ehdoilla paloposti tontin piiriin laitetaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. kesäk. 18 §. — ²⁾ S:n 27 p. kesäk. 5 §. — ³⁾ S:n 19 p. syysk. 2 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. lokak. 14 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 2 §.

5 §. Vedestä, jota annetaan vesimitturin mukaan, maksetaan 100:lta Ruotsin kuutiojalalta eli 1,000:lta Ruotsin kannulta kahdeksankymmentä penniä. Kuitenkin voidaan sille, joka vuodessa ottaa enemmän kuin 100,000 kuutiojalkaa, myöntää kohtuullista hinnan vähennystä siihen määrään, jonka rahatoimikamari vahvistaa.

Ainoastaan tasaiset sataluvut kuutiojaljoja lasketaan maksettaviksi kullakin kertaa ja ylijäämä luetaan seuraavalla kerralla.

6 §. Vesimitturin mukaan voidaan vettä, missä niin halutaan, antaa myös talouden tarpeeseen yksityisissä asuntotiloissa ja muihin 2 §:ssä lueteltuihin tarkoituksiin.

Missä veden antaminen julkisiin rakennuksiin, niin myös keinotaidollisia ja muita tässä erittäin osoittamattomia tarkoituksia varten tulee kysymykseen, määrätään käytetyn veden paljous mittaamalla; ollen kaupungilla kuitenkin, jos mittaukselle käytännössä tulee vastuksia tahi muut asianhaarat aiheutta antavat, valta myöntää vedenkulutusmakson suorittamista suostumuksen jälkeen, jolloin makso siitä vedestä, joka arvataan tulevan kulutetuksi, luetaan 5 §:ssä määrättyjen perustusten mukaan.

7 §. Mittaaminen tapahtuu ilman eroitusta kaupungin siihen antamalla vesimitturilla.

Vedenkuluttaja saa joko vourata vesimitturin seuraavia vouramaksuja vastaan jotka ovat suoritettavat ennakolta kunkin vuosineljänneksen edestä:

vesimitturista n:o	1,	joka on	13 m/m	poikkimitalleen,	4 Smk.	vuosineljännekseltä
»	2	»	19	»	4	»
»	3	»	25	»	6	»
»	4	»	38	»	10	»
»	5	»	50	»	14	»
»	6	»	75	»	20	»
»	7	»	100	»	25	»

taikka ostaa sen, maksaen 32 kertaa sen summan, mitä yllä oleva voura vuosineljännekseltä on.

Jos vettä otetaan hyvin epätasaisesti, niin että vesimitturilla on ilmoitettava välistä isompia, välistä vähempiä vesimääriä, tarvitaan siihen kaksi mitturia, yksi isompi ja yksi vähempi, ja tulee tämmöisessä yhteenasetuksessa sen lisäksi, mitä ylempänä on osoitettu, yhteen luettu vourasumma molemmista mittureista ennennäköiseksi 1 markalla kullakin vuosineljännekseltä, niin myös niiden ostohintakin 32 markalla.

8 §. Jokaisen vuosineljänneksen lopulla katsotaan vesimitturi, jolloin kulutettu vesimäärä ylöspannaan.

9 §. Jos ilmaantuu epäilystä vesimitturin ilmoitusten oikeellisuudesta, koetellaan se molempain puoltien todistajain läsnä ollessa sitä varten paikalleen asetetulla laitteella, ja vesimitturin ilmoitukset oikaistaan sen mukaisesti. Tässä koetteluksessa saadun päätöksen alaiseksi on sekä vedenkuluttaja että kaupunki velvollinen antautumaan. Jos mitturi havaitaan virheelliseksi, niin, sen näytettyä liian paljon kulutusta, luetaan se liika pois kulutusmäärästä edellisenä vuosineljänneksenä siihen aikaan asti, jolloin koettelu tapahtui; vastakaisessa tapauksessa pannaan kuluttajan lisää maksettavaksi, minkä mitturi on näyttänyt liian vähän. Edellisessä tapauksessa kantaa kaupunki koettelukustannuksen; jälkimmäisessä kohtaa se veden kuluttajaa, jos hän on koetteluä vaatinnut. Tämä kustannus on, kuljetus siihen luettuna:

kun koetellaan yksi mitturi n:o	1—3,	Smk.	8:—
»	»	»	4, » 12:—
»	»	»	5, » 16:—
»	»	»	6, » 20:—
»	»	»	7, » 24:—

10 §. Kustannukset vesimitturin asettamisesta, kuin myös sen poisottamisesta vedenannolle määrätyn ajan kuluttua suorittaa vedenottaja.

11 §. Kaupunginvaltuusmiehille pidetään oikeus saada, tultua kokeneeksi tässä taksassa olevain määräysten soveljaisuutta, käydä sen suhteen tekemään ne muutokset, jotka tarpeelliseksi havaittaneen.

Puu villan vaakamaksujen alennus. Kauppaliike H. Borgström & C:o:n tekemän anomuksen erään Forssa osakeyhtiötä varten maahan tuodun puuvillamäärän vaakamaksujen alentamisesta kaupunginvaltuusto lähetti¹⁾ valio-

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. helmik. 9 §.

kuntaan¹⁾, joka vuonna 1875 oli asetettu tarkastamaan voimassa olevia liikennetaksoja. Tämän valiokunnan lausunnossaan²⁾ esittämän ehdotuksen mukaisesti valtuusto myöntyi³⁾ anomukseen siten, että puheena oleva maksu toistaiseksi alennettiin 8:sta 3 penniin leiviskältä.

Samanlainen vaakamaksujen alennus myönnettiin⁴⁾ anomuksesta kauppias G. F. Stockmannille erääseen puuvillamäärään nähden, joka oli tuotu maahan Finlayson & Co:n tehdasliikkeen laskuun.

Vaaka-, silta- y. m. maksujen palauttaminen sekä liikennetaksan tulkitseminen. Sitten kun kaupunginvaltuusto vuonna 1875 oli asianmukaisessa järjestyksessä hakenut⁵⁾ muutosta läänin kuvernöörin antamaan päätökseen, jolla konsuli N. Kiseleff oli selitetty oikeutetuksi saamaan kaupunginkassasta takaisin suorittamiaan vaaka- ja siltamaksuja, lastaus- ja purkausmaksuja y. m. yhteensä 4,654: 79 markkaa, maistraatti ilmoitti, että senaatti hyläten valtuuston valituksen ja viitaten vuonna 1851 hyväksyttyyn kaupungin liikennetaksaan oli vahvistanut asiaa koskevan kuvernöörin päätöksen. Tämän johdosta valtuusto pyysi⁶⁾ asiasta lausuntoa valiokunnalta¹⁾, joka aikaisemmin oli asetettu tarkastamaan voimassa olevia liikennetaksoja. Myöhemmin samaan valiokuntaan lähetettiin myöskin maistraatin esitys, jossa ilmoitettiin, että kaupungin molemmat vaakamestarit olivat viittanneet niihin vaikeuksiin, joita mainitun päätöksen tultua yleisön tietoon viime aikoina joka päivä oli syntynyt vaakamaksujen maksuunpanossa, ja pyytäneet ohjeita siitä, miten tässä suhteessa oli meneteltävä. — Valiokunta huomautti lausunnossaan⁷⁾, että senaatti päätöksessään oli tulkinnut edellä mainittuun taksaan sisältyvät vaakamaksuja koskevat määräykset siten, että tämän kaupunkiin tuoduista tai sieltä viedyistä tavaroista suoritettavan maksun, paitsi milloin tavaranomistaja vaati punnitsemista, sai kantaa ainoastaan tavaroista, joiden paino oli saatava selville tullikäsittelyä varten. Koska tähän voimassa olevan liikennetaksan todellisen merkityksen nimenomaiseen tulkintaan valiokunnan mielestä oli alistuttava siihen katsomatta, että kaupunki menetti huomattavan tulon, jonka se sitä ennen oli voinut laskea saavansa, valiokunta ehdotti, että valtuusto kehoittaisi maistraattia antamaan asianomaisille vaakamestarille määräyksen, että taksa oli sovellettava senaatin sille antaman tulkinnan mukaisesti. — Valtuusto hyväksyi⁸⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Valtion avustus kaupungin majoituskustannuksiin. Maistraatti ilmoitti⁹⁾ kaupunginvaltuustolle tiedoksi, että senaatti kaupungin majoitusrasituksen lieventämiseksi oli valtuuttanut läänin kuvernöörin kesäkuun 1 p:stä 1875 samaan päivään vuonna 1876 tarpeen mukaan lääninrahaston yleisistä sotilasvaroista määräämään maksettavaksi 120,000 markkaa sekä että Hänen Keisarillisen Majesteettinsa määräyksen mukaisesti keisarikunnan sotaministeriö viimeksi mainitusta päivästä toistaiseksi suorittaisi kaupunkiin sijoitetun topografikomennuskunnan aiheuttamat kustannukset, joten kaupungin velvollisuus ottaa näihin kustannuksiin samalla lakkaisi.

Majoitusrasituksen lieventäminen. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1875 asettanut¹⁰⁾ valiokunnan, jonka tuli selvittää, miten majoitusvelvollisuus voitaisiin täyttää kaupungille pienemmin kustannuksin, ja mahdollisesti laatia ehdotus senaatille annettavaksi esitykseksi, jossa ehdotettaisiin majoitusrasituksen lieventämistä tarkoittavia toimenpiteitä.

¹⁾ Ks. s. 58. — ²⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik., liite C. — ³⁾ S:n s:n 4 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 16 §. — ⁵⁾ Ks. s. 48. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14 p. heinäk. 16 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. elok., liite A. — ⁸⁾ S:n s:n 14 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. helmik. 10 §. — ¹⁰⁾ Ks. s. 59.

Mietinnössään¹⁾, johon liittyi otteita majoituskassan vuosien 1818—75 tileistä, valiokunta ensin selvitteli majoitusrasituksen alkuperää ja kehitystä. Maan sotilasolojen perinpohjaisesti muututtua majoitusrasitus oli jatkuvasti käynyt suhteellisesti yhä raskaammaksi sen johdosta, että niitä uhrauksia, joita asian luonteen mukaisesti alkuaan oli vaadittu varusväen ja läpikulkevien joukkojen hyväksi, oli alettu vaatia myöskin sotilaallisia viranomaisia ja virastoja varten. Kun rasitus tällöin yleensä oli kohdannut vain harvoja kuntia muun maan jäädessä siitä vapaaksi, taakka oli ollut noille harvoille sitä ylivoimaisempi, eivätkä sotilaslaitoksen varoista saadut avustukset olleet sitä sanottavasti lieventäneet. Jo kauan olivatkin sekä hallitus että säädyt oivaltaneet ja julkisesti tunnustaneet tämän asiaintilan kohtuuttomuuden ja haitat. Hallitus oli näitä oloja tasoittaakseen antanut vuosien 1867 ja 1872 valtiopäiville esitykset tarpeellisen määrärahan myöntämisestä osin palo- ja viinaveron, osin erityisen suostuntaveron kautta kertyvistä varoista, mutta säädyt olivat hylänneet nämä esitykset, koska ne halusivat määrärahan myönnettäväksi sotilasvaroista. Mitä erityisesti Helsingin kaupunkiin tulee, oli Hänen Keisarillisen Majesteettinsa vuonna 1868 asettama toimikunta vuonna 1869 ehdottanut, että majoituskustannusten jaossa otettaisiin noudatettavaksi se periaatteellinen jakoperuste, että valtio korvaisi kaiken sen majoituksen, jonka kaupunki pääkaupunkina ja maan sotilaallisen hallinnon sijana joutui suorittamaan, jota vastoin kaupunki itse vastaisi kaikista muista majoituksen aiheuttamista kustannuksista, ja sekä maistraatti että kaupungin majoitusvelvolliset asukkaat olivat tähän yhtyneet. Tämän valmistavan asiankäsitteilyn tulokseksi senaatti oli Hänen Keisarillisen Majesteettinsa oman päätöksen mukaisesti lähettänyt läänin kuvernöörille kesäkuun 9 p:nä 1870 päivätyn käskykirjeen, joka sisälsi Hänen Keisarillisen Majesteettinsa antaman määräyksen, että niiden Helsingin kaupungissa olevien joukkojen sekä sotilaallisten virastojen ja henkilöiden majoituskustannukset, joita ei ollut sijoitettu valtion taloihin, kunnes yleisempi jaoitus määrättäisiin, rauhan aikana oli jaettava siten, että sotilaslaitos suoritti niistä kaksi kolmannesta ja kaupunki kolmanneksen. Kunakin vuonna kaupungin osalle tulevan määrän vahvistaminen oli sen jälkeen ollut senaatin talousosaston tehtävänä. Tällöin oli kuitenkin talousosasto vuonna 1873 katsonut tarpeelliseksi luopua mainitussa käskykirjeessä määrätystä jakoperusteesta ja selittänyt, että kussakin erikoistapauksessa oli erikseen harkittava ja ratkaistava, tuliko kaupunkien saada sotilasvaroista avustusta majoituskustannuksiinsa ja miten paljon. Viimeksi tällainen avustus, määrältään 120,000 markkaa, oli myönnetty²⁾ kaupungille vuoden 1875 kesäkuun 1 p:n ja vuoden 1876 kesäkuun 1 p:n väliseltä ajalta, minkä ohessa kaupunki viimeksi mainitusta päivästä lähtien oli vapautettu ottamasta osaa sinne sijoitetun topografikomennuskunnan aiheuttamiin kustannuksiin. — Valiokunta siirtyi sen jälkeen yksityiskohtaisesti tarkastamaan kaupungin majoituskustannuksia ja niiden suoritustapaa. Vuoden talousarvioehdotuksesta kävi ilmi, että kaupunki siihen aikaan kustansi majoitustarkoituksia varten 651 asuinhuonetta, 261 palvelusväen huonetta ja keittiötä, tallisijat 338 hevoselle sekä 118 vajaa, ja majoitusmenot olivat mainitussa talousarviossa merkityt yhteensä 338,798: 94 markaksi. Majoituksen järjestäminen ja toimeenpano kuului kaupungin majoitustoimikunnalle helmikuun 24 p:nä 1814 annetun johtosäännön mukaisesti. Vastaanotettuaan majoitustilauksen tämä toimikunta laati tariffin sen rahakorvauksen laske-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18. — ²⁾ Ks. s. 161.

mista varten, joka majoitusvelvollisilla oli oikeus saada asunnon ja muiden tarpeiden asemesta, minkä jälkeen asianomaisten tuli valita joko mainittu korvaus tai luontoismajoitus. Majoitustilausten puutteina valiokunta mainitsi, että niihin yleensä ei sisältynyt ilmoitusta niiden huoneiden luvusta, jotka tarvittiin sotilaallisten laitosten virkahuoneistoiksi. Muutamat näistä aiheuttivat sitäpaitsi hyvin runsaat kustannukset. Laitoksia, joille kaupunki oli vuokrannut huoneistot, vaikka niiden hankkiminen valiokunnan mielestä olisi ollut valtion asia, olivat juutalainen synagoga ja muhamettilainen rukoushuone, ja sama koski kuutta junkkarikoulun palveluksessa olevaa nuorempaa upseeria, seitsemää kirjuria y. m. henkilöitä. Epäiltävää oli myöskin, oliko santarmihallituksella oikeutta nauttia kaupungin kustantamaa majoitusta. Näiden ja muiden epäilysten poistamiseksi olisi tilaukset laadittava yksityiskohtaisemmin ja niihin olisi liitettävä ote sotilaallisista asiakirjoista. Mahdollisuuksia sijoittaa jokin osa tilauksiin merkityistä majoitukseen oikeutetuista paikkakunnalla oleviin valtion rakennuksiin valiokunnalla ei ollut ollut tilaisuutta yksityiskohtaisesti tutkia. Valiokunta ei kuitenkaan voinut jättää mainitsematta, kuinka huolimatta siitä, että koko Espoon tullin luona oleva kasarmi oli luovutettu Onegan jalkaväkirykmentille, kokonaista 41 tämän rykmentin upseeria ja 1 sen siviilivirkamies oli merkitty majoitustilaukseen sekä että siihen sisältyi 14 2:sen ja 3:n tykistö patterin upseeria, vaikka näillä pattereilla oli hallussaan suurin osa meriekipaasin kasarmia, samoin kuin 14 sotasairaalan upseeria ja virkamiestä, vaikka ainakin yksi sairaalan kylkirakennus tiettävästi oli sairaalan hallituksen käytettävänä. — Valiokunta oli edelleen omistanut huomiota kysymykselle, olivatko ne toimenpiteet, joihin kaupungin taholta oli ryhdytty majoitusohjesäännön määräysten täyttämiseksi, kaikissa suhteissa tarkoituksenmukaiset ja eikö todellisia kustannuksia voitaisi alentaa siten, että kunta entistä suuremmassa määrässä vuokraisi huoneistoja niistä osista kaupunkia, joista niitä voitiin saada huokeimpaan hintaan, voidakseen niin suurta säästäväisyyttä noudattaen, kuin ohjesäännön puitteissa oli mahdollista, luonnossa suorittaa majoitusvelvollisuutensa. Punnittuaan vastakkain pitemmälle kehitetyn luontoismajoituksen etuja ja haittoja valiokunta kuitenkin oli tullut siihen vakaumukseen, että se, mitä tätä keinoa käyttämällä oli saavutettavissa, jo oli likimain saavutettu ja että aina oli jätettävä majoituslautakunnan kussakin erikoistapauksessa ratkaistavaksi, kumpi tapa oli edullisempi. — Koska valiokunta siten oli havainnut, ettei majoitusrasitusta näyttänyt käyvän lieventäminen yksin kunnan vallassa olevalla toimenpiteellä, valiokunta oli tutkinut puheena olevan verotuksen oikeudellisia perusteita. Jo katsomatta mihinkään positiivisiin lakimääräyksiin oli sotatarpeisiin suoritettavaa kunnallisverotusta, joka nousi lähes neljänteen osaan kunnan koko veromäärästä, pidettävä luonnottomana aikana, jolloin sotalaitoksen ylläpito kuului valtiolle. Pietarista, Moskovasta, Tukholmasta ja Gööteporista hankkimillaan numeroilla valiokunta osoitti, että vastaavat rasitukset näissä kaupungeissa, joilla asianomaisissa maissa oli Suomen pääkaupunkiin verrattava asema, supistuivat mitättömiin verrattuina siihen, mitä Helsingin oli pakko suorittaa, otettiinpa sitten huomioon mainitun rasituksen suhde muihin kunnallisiin rasituksiin tai kaupungin väkilukuun. Siinäkin tapauksessa, ettei tämän asiointilan lainmukaisuutta vastaan olisi mitään muistuttamista, se kuitenkin oli liian ilmeisesti ristiriidassa sekä luonnollista kohtuutta että terveitä valtiotalousperiaatteita vastaan, jotta sen säilyttäminen olisi tarkoituksenmukaista. Olikin tunnustettu ja ratkaistu, että valtion oli kannettava osansa majoitusrasituksesta. Mutta koska jako-

periaate oli jäänyt epäselväksi, ei asia näyttänyt olevan tyydyttävästi ratkaistavissa niin kauan kuin ei ollut onnistunut antaa valtion avustusvaatimuksille selvitetyn oikeusperiaatteen tukea. Tällaisen valiokunta kuitenkin katsoi esillä olevassa tapauksessa olevan olemassa. Vanhemmista oikeusasiakirjoista kävi epäamättömäs*i* selville, että rauhan aikana oli katsottu voitavan vaatia majoitusta kunnallisena rasituksena ainoastaan läpikulkevia joukkoja ja sitä kaupunkiin sijoitetun varusväen osaa varten, jolle ei ollut tilaa valtion tähän tarkoitukseen teettämässä rakennuksissa. Tämä merkitsi sitä, että kaikkia niitä majoituskustannuksia, jotka eivät kuuluneet kumpaankaan näistä ryhmistä, vaan jotka aiheutuivat niistä eri periaatteista, joita sotilaallisen hallinnon kokonaisuuden järjestelyssä noudatettiin, tai siitä, että sotilaallisia virastoja, päälliköitä, esikuntia y. m. sijoitettiin jollekin hallinnollisesti tai strategisesti sopivalle paikkakunnalle, oli katsottava valtionmenojen luontoisiksi, jonka takia ne siis olisi suoritettava valtion varoilla. Tähän käsitykseen oli myöskin vuoden 1868 toimikunta tullut. Jos nyt luovuttiin tästä itse asian luonteeseen nojautuvasta periaatteesta, joutui tämän rasituksen jakaminen valtion ja kaupungin kesken pelkän mielivallan varaan ja kokonaisten kuntain etu ja vahinko siis siitä riippuvaiseksi siinä tapauksessa, että ne syystä tai toisesta olivat sotilaallisesti tärkeitä kohtia. Mutta tällainen mielivalta ei valiokunnan käsityksen mukaan saanut tukea niistä yleisistä asetuksista, joissa majoituksen luonne määrättiin. — Koska se kaupungin kehitystä ehkäisevä taakka, joksi majoitus viime aikoina oli muodostunut, johtui siitä, että kaupunki oli velvoitettu suorittamaan paljoa runsaampi osa sen aiheuttamista kustannuksista kuin kaupungin oikeuden mukaisesti olisi ollut suoritettava, valiokunta katsoi, että kaupunginvaltuuston tuli Hänen Keisarilliselta Majesteetiltaan anoa oikaisua tähän epäkohtaan ja tällöin pääasiassa yhtyä mainitun toimikunnan esittämään ehdotukseen. Mietintö päättyi seuraavaan ehdotukseen:

että valtuusto kehoittaisi majoitustoimikuntaa vastedes ennen majoitustustajien tai niiden korvauksen myöntämistä sekä odottamaan sellaista alkuperäistä tilausta, joka sisälsi luotettavat ja täydelliset tiedot joukon tai sotilasosaston todellisesta miesluvusta, erittäinkin paikkakunnalle komennettujen sotilashenkilöiden luvusta, ja sellaisiksi huoneistoiksi tarvittavien huoneiden luvusta, joiden suuruutta majoitusohjesäännössä ei määrätty, että myöskin huolellisesti tarkastamaan tilauksen, jotta ei kaupungin majoitusbudjettia rasitettaisi kustannuksilla, joita ohjesäännön mukaan ei voitu määrätä kaupungin suoritettaviksi; sekä

että valtuusto Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen annettavassa esityksessä viitaten asiasta hankittuun selvitykseen ja huomauttaen niistä rasakaista seurauksista, joita majoitusrasitus saattoi aiheuttaa kaupungin tulevaisuudelle, jättäisi Hänen Keisarillisen Majesteettinsa ratkaistavaksi, eikä oikeus ja kohtuus vaatinut vuodesta 1876 lähtien vastedes takaamaan kaupungille sellaista avustusta majoituksen kustantamiseen, että kaupunki suorittaisi ainoastaan läpikulkevien joukkojen ja kaupungille tarpeellisen varusväen aiheuttamat menot, mikäli viimeksi mainittua ei voitu sijoittaa paikkakunnalla oleviin valtion rakennuksiin, mutta valtio taas korvaisi kaupungille ne kustannukset, jotka aiheutuivat kaikesta muusta majoituksesta, kuten esikuntain, hallitusten ja sotilaallisten virastojen, joiden toiminta koski maahan sijoitettua sotaväkeä ylimalkaan.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotuk-

¹⁾ Valt. pöytäk. 4 p. huhtik. 13 §.

sen sen kaikilta osilta ja antoi samalla valiokunnalle tehtäväksi laatia ehdotuksen siten päätetyksi asiasta annettavaksi esitykseksi. Sitten kun valio-kunta oli laatinut puheena olevan ehdotuksen, jonka laatimisessa pääasiassa oli noudatettu mietinnössä esitettyjä näkökohtia, valtuusto hyväksyi¹⁾ tämänkin ehdotuksen sellaisenaan ja päätti, että valtuuston sihteeri jättäisi kirjelmän senaatin hakemusasian reistraattorinvirastoon.

Myöhemmin ilmoitettiin²⁾ kaupunginvaltuustolle tiedoksi eräs senaatin läänin kuvernöörille lähettämä käskykirje, jossa oli määrätty, että kaksi kolmannesta niistä majoistusmenoista, jotka muuten jakautuisivat kunnan majoitusvelvollisten jäsenten kesken, kesäkuun 1 p:stä 1876 kunnes siitä toisin määrättiin, oli suoritettava yleisistä varoista. Tämä tiedonanto herätti valtuustossa yleistä tyydytystä, ja vtt Kihlman ja Jansson anoivat, että pöytäkirjaan merkittäisiin tunnustus niille henkilöille, jotka olivat vaikuttaneet tämän suotuisan tuloksen saavuttamiseen.

Valtion avustus katuvalaistuskustannuksiin. Vuoden 1876 talousarviota järjesteltäessä kaupunginvaltuusto oli antanut³⁾ valiokunnalle⁴⁾, joka oli asetettu majoitusrasituksen lieventämiskysymystä valmistelemaan, tehtäväksi antaa lausunnon myöskin mahdollisista toimenpiteistä avustuksen hankkimiseksi yleisistä varoista kaupungin katuvalaistuksen aiheuttamiin menoihin, joiden suorittamiseen valtio oli lakannut ottamasta osaa.

Sen jälkeen antamassaan lausunnossa⁵⁾ valiokunta huomautti, että valtio vuonna 1859 tehdyn senaatin päätöksen nojalla vuosina 1860—69 oli kaupungissa omistamiensa talojen, s. o. kaikkien niiden rakennusten puolesta, jotka oli rakennettu tai joita ylläpidettiin valtion varoilla, Venäjän valtion, Suomen pankin ja Aleksanterin-yliopiston rakennukset ja laitokset sekä kirkot mukaan luettuna, suorittanut neljänneksen katuvalaistuksen aiheuttamista kustannuksista, mikä avustus oli ollut n. 10,700 markkaa vuodessa. Jäljelle jäävät kolme neljänneistä olivat mainittuna aikana suorittaneet porvaristo ja talonomistajat aikaisemmin säädetyssä suhteessa, t. s. talonomistajat kaksi kolmannesta ja porvaristo kolmanneksen, jolloin kaupungin ja kunnan omistamat talot ja rakennukset kirkkoja lukuun ottamatta oli luettu samaan ryhmään kuin yksityiset talot ja ne siis olivat saaneet osansa katuvalaistusrasituksesta kannettavakseen. Sen johdosta, että maistraatti oli laiminlyönyt antaa senaatille ehdotuksen siitä, miten kustannusten jakoperusteet oli määrättävä seuraavaksi kymmenvuotiskaudeksi, ei tähän tarkoitukseen oltu saatu mitään valtionapua vuodelta 1870, ja maistraatin myöhemmin tekemän, tätä avustusta koskevan anomuksen senaatti oli evännyt. Erään komitean laatiman ehdotuksen mukaisesti maistraatti sittemmin oli läänin kuvernööriltä anonut, että tämä senaatilta hankkisi kaupungille oikeuden saada katuvalaistuskustannusten suorittamiseen valtionapua saman määrän kuin aikaisemmin myöskin vuodesta 1870 lähtien edelleen tai ainakin kunnes tuleva uusi kaupunginhallitus saattoi käsitellä kysymystä katuvalaistusrasituksen järjestämisestä uusien perusteiden mukaisesti ja ratkaista sen. Kaupungille oli sen jälkeen puheena olevaan tarkoitukseen myönnetty 10,000 markan suuruinen vuotuinen valtionapu suoritettavaksi vuosilta 1870—74, mutta vuodelta 1875 valtionapua ei ollut maksettu, eivätkä myöskään kaupungin viranomaiset olleet ryhtyneet mihinkään toimenpiteisiin sen saamiseksi. — Asiaa käsiteltäessä valiokunta oli lähtenyt siitä, että määrättäessä valtion avustusta vuo-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. toukok. 15 §. — ²⁾ S:n 14 p. heinäk. 14 §. — ³⁾ Ks. s. 58. —

⁴⁾ S:n s. 59. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 1 p. kesäk., liite C.

sien 1860—69 katuvalaistuskustannuksiin, mikäli valiokunta oli saanut tietoonsa, oli laskuperusteeksi otettu valtion ja yleisten rakennusten arviointi, jolloin niiden arvoa oli verrattu kaupungin muiden rakennusten arvoon sellaisena, miksi tämä edelläkäyneessä arvioinnissa oli vahvistettu. Tähän vuonna 1859 vahvistettuun jakotapaan ei olisi tehtävä mitään muutosta, mutta koska ne luvut, joihin jako perustui, jo olivat vanhentuneet, olisi kaikki kaupungissa olevat rakennukset arvioitava uudestaan ja valtion ja kaupungin osalle tulevien kustannusten suhde sen mukaisesti määrättävä. Niin hyvin yleisten laitosten kuin myös yksityisten henkilöiden omistamien rakennusten arvioimista varten viimeksi toimeenpantu taksoitus tarjosi luotettavimmat tiedot. Kunnan omien rakennusten arvosta sen sijaan ei, koska taksoitus ei käsittänyt niitä, ollut olemassa vastaavia laskelmia. Ennenkuin valiokunta saattoi ehdottaa, miten kysymys lopullisesti oli ratkaistava, valiokunta sen vuoksi piti tarpeellisenä, että kunnan taloista ja rakennuksista hankittiin ja annettiin valiokunnan käytettäväksi mahdollisimman luotettavat numerotiedot.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti valtuusto päätti¹⁾ kehoittaa maistraattia ensi tilassa ryhtymään toimenpiteisiin, jotta kaikki kunnan omistamat talot ja rakennukset saataisiin arvioituiksi niiden perusteiden mukaisesti, joita oli noudatettu muita kaupungissa olevia taloja ja rakennuksia taksoitettaessa, sekä lähettämään tästä tiedon valtuustolle. — Maistraatti lähetti sittemmin pyydytetyt tiedot²⁾, joiden mukaan kunnan talojen ja rakennusten vuositulot arvioitiin 64,870 markaksi ja jotka annettiin³⁾ valiokunnalle; tämä ei kuitenkaan vuoden varrella antanut lopullista mietintöä asiasta.

Kirjallisuuden ost. Vakinaisen valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ antaa kansliansa tarpeiksi ostaa sekalaista kirjallisuutta.

Erinäisten palonsammutusvälineiden ost. Jotta vesijohtoa voitaisiin käyttää palolaitoksen tarpeisiin, palotoimikunta hankittuaan asiasta asian tuntijain lausunnon anoi, että se oikeutettaisiin palolaitoksen tarpeisiin hankimaan kolme vyyhdintä yhdistäjillä varustettuine hamppuletkuineen, joiden hinta oli arvioitu 1,316 markaksi kappaleelta, kuusi suihkuputkea suukappaleineen sekä kaksi vesisäiliötä höyryruiskuja varten ynnä sopivia talvi- ja kesäajoneuvoja. Sen ohessa toimikunta anoi valtuuksia ryhtyäkseen toimenpiteisiin merkkien panettamiseksi jokaista vesipostia lähinnä olevan rakennuksen seinään vesipostin paikan osoittamiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ toimikunnan esityksen sen kaikilta osilta.

Senaatintaloa varten hankitun höyryruiskun ottaminen kaupungin huostaan ja toisen höyryruiskun ost. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1875 lähettänyt⁶⁾ palotoimikunnan tekemän esityksen suurehkon paloruiskun ostamisesta kaupungille valiokuntaan⁷⁾, joka aikaisemmin oli asetettu valmistelemaan kysymystä vakinaisen palokomennuskunnan lisäämisestä. Samana vuonna senaatti oli tarjoutunut luovuttamaan kaupungin palolaitokselle höyryruiskun, joka oli hankittu senaatintalon varjelemiseksi palonvaaralta, säilytettäväksi sopivassa paikassa senaatintalon läheisyydessä ja kaupungin vapaaehtoisen palokunnan käytettäväksi tarpeen vaatiessa, ensi sijassa tulenvaaran uhatessa mainittua rakennusta. Tämän johdosta maistraatti oli hankkinut asiasta lausunnot sekä vapaaehtoisen palokunnan toimikunnalta että kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. kesäk. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8 v:ltä 1877, s. 1—2. —

³⁾ Valt. pöytäk. 9 p. marrask. 12 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. jouluk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. lokak. 15 §.

— ⁶⁾ Ks. s. 60. — ⁷⁾ S:n s. 69.

pungin palotoimikunnalta, jotka molemmat olivat ehdottaneet, että senaatin tarjous hyväksyttäisiin. Ensiksi mainittu toimikunta oli kuitenkin tällöin pannut ehdoksi, että vapaaehtoiselle palokunnalle ei aiheutunut mitään kustannuksia höyryruiskun täydentämisestä, kunnossapidosta, korjauksista ja kuljetuksesta palopaikoille, että sitä varten otettiin lämmittäjä ja koneenkäyttäjät, jotka molemmat toimikunta sai valita, sekä että vapaaehtoisen palokunnan päällystöllä ruiskun hoidon ja käytön suhteen tuli olla sille palokunnan sääntöjen mukaan kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet, ainoastaan ottamalla huomioon edellä mainittu ehto, että ruiskua ensi sijassa oli käytettävä senaatintalon varjelemiseen. Ruiskun täydentämiskustannukset toimikunta oli arvioinut n. 2,000 markaksi ja sen vuotuiset hoito- ja käyttökustannukset yhteensä n. 1,500 markaksi. Palotoimikunta taas oli maistraatille antamassaan lausunnossa ehdottanut, että kaupungin palolaitos suorittaisi nämä kustannukset ja että, koska ei vapaaehtoisella palokunnalla eikä palotoimikunnalla kummallakaan ollut käytettäväänään ruiskulle sopivaa säilytyspaikkaa, senaatilta anottaisiin, että se saataisiin säilyttää senaatin rakennuksissa. Puoltaen ehdotusta, että höyryruiskun ottamisesta kaupungin haltuun aiheutuvat kustannukset määrättäisiin palolaitoksen maksettaviksi, maistraatti antoi asian valtuuston ratkaistavaksi, ja valtuusto päätti¹⁾ lähettää tämänkin asian edellä mainittuun valiokuntaan.

Sittemmin antamassaan mietinnössä²⁾ valiokunta huomautti, että ulkomailla jo yleisesti käytettiin höyryvoimaa tulensammutuksen palveluksessa ja että tulokset ylimalkaan olivat olleet hyvät. Senaatintaloa varten hankittu höyryruisku nosti n. 700 kannua vettä minuutissa saadun tiedon mukaan 140 jalan korkeuteen, ja siihen kuului 100 metrin pituinen painoletku ja 800 metrin pituudelta imuletkuja, joten se kykeni 800—900 jalan matkan päästä tuomaan palopaikalle vettä suoraan merestä tai lämmikoista ja kaivoista. Rakennuksille, jotka eivät sijainneet tätä kauempana riittävästä vesimäärästä, se siis tarjosi hyvän turva- ja sammutuskeinon. — Siitä huolimatta, että kaupungilla suurimmalta osalta oli vesirajat ja että Kaisaniemen puistossa oli kaksi lammikkoa, tämä turva kuitenkin kaupungin huomattavan pituuden ja leveyden takia rajoittui pieneen, joskin arvokkaaseen osaan kaupunkia, koska useimmat kaupungin kaivoista yleensä olivat jotenkin vähävetisiä ja veden kuljettaminen tynnyreillä miltei aina tulipaloissa oli osoittautunut riittämättömäksi jo käytettäessä paljon vähemmän vettä vaativia tavallisia paloruiskuja. Oli siis välttämätöntä löytää mahdollisuus nopeaan ja suoranaiseen veden nostamiseen niin kauas kuin mahdollista ainoastaan siihen asti riittäväksi osoittautuneesta vesisäiliöstä, merestä. Koska rakenteilla olevaa vesijohtoa todennäköisesti ei moneen vuoteen, jos milloinkaan, voitu ulottaa kaikkiin kaupungin osiin, kävisi vastedeskin välttämättömäksi voida johtaa suoraan vesiposteista vettä tuntuvien välimatkain päähän. Näiden tarkoitusten saavuttamiseen tuntui olevan ainoastaan yksi varma keino, vielä yhden pitkäletkuisen höyryruiskun hankkiminen. Sillä vaikkakin senaatintalon höyryruiskua voitaisiin käyttää suhteellisen etäisissä osissa kaupunkia, voisi se tuskin kuitenkaan menestyksellisesti tapahtua kauempana kuin 800 jalan päässä merenrannasta tai vastaisista vesiposteista. Höyrykoneen voima ei näet useissa tapauksissa sallisi pitemmän letkun käyttöä, vaikkapa sellainen olisikin olemassa, ja korkeimmilla paikoilla sattuvissa tulipaloissa vesisuihku ei palopaikalla nousisi yhtä korkealle yli maanpinnan. Kahdella höyryruiskulla

¹⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 11 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

voitaisiin joko — siinä tapauksessa, että ne molemmat voisivat suoraan imeä tarvittavan veden — taistella tulta vastaan kahdelta taholta tai myöskin etäisyyden ollessa suurempi toimia siten, että toista ruiskua, joka sijoitettaisiin sopivaan paikkaan vesisäiliön ja palopaikan välille, käytettäisiin yksinomaan veden nostoon ja tarpeellisen vesimäärän hankkimiseen toiselle. Olettaen, että myöskin palotoimikunnan ehdottamaan höyryruiskuuhan hankittiin 700 à 800 metrin pituinen letku ja että letkujen yhdistäjät järjestettiin palolaitoksen muiden ruiskujen letkujen mukaisesti, niin että letkua voitiin vieläkin pidentää, saisi siis suurin ja arvokkain osa kaupunkia turvakseen hyvän tulensammutusvälineen. Pitkin katuja tai korttelien ja talojen läpi sijoitettuina nämä letkut saattaisivat koko I ja II kaupunginosan siellä olevine virastoineen ja laitoksineen sekä tuntuvia osia muista kaupunginosista suoranaisesti vesiyhteyteen meren kanssa, ja Vanhankaupungin vesijohdon pääputkien valmistuttua jäisi tuskin mikään kohta kaupungin rajain sisäpuolella vaille tulensammutustarkoituksiin tarpeellista vedensaantia. Höyryruiskujen merkitys ei myöskään katoaisi vesijohdon valmistuttua, sillä hyvin järjestetyssä yhteiskunnassa tuskin tultaisiin toimeen ilman höyryruiskuja, ja pitkiä letkuja tarvittaisiin aina veden johtamiseen vesiposteista palopaikoille. — Kaupungille tehdyistä höyryruiskun ynnä siihen kuuluvien tarpeiden hankintatarjouksista valiokunta puolsi tehdasliikkeen Osberg & Bade tekemää, joka päättyi 20,000 markkaan, siitä 10,400 markkaa itse ruiskusta, joka oli lontoolaisen toiminimen Shand, Mason & Co:n valmistetta, ja loput 3 kappaleesta kumisia imuletkuja, joista jokainen olisi 10 jalan pituinen yhdistäjiineen, 20 kappaleesta nahkaisia, kuparilla niitattuja painoletkuja, joiden pituus olisi yhteensä 800 jalkaa yhdistäjiineen, sekä letkuvaunuista, varusvaunuista ja letkusilloista samoin kuin pakkauksen, rahtien, vakuutusten y. m. korvaukseksi. Tämä ruisku kykeni nopean lämmityksen jälkeen nostamaan n. 520 kannua vettä minuutissa 140 à 150 metrin korkeuteen. — Ostoa varten tarvittavista varoista oli 3,000 markkaa jo merkitty kuluvan vuoden talousarvioon. Loput eli 17,000 markkaa oli valiokunnan mielestä hankittava ottamalla laina kahden vuoden maksuajoin. — Lopuksi valiokunta puolsi vapaaehtoisen palokunnan asettamien senaatin höyryruiskun vastaanottoehtojen hyväksymistä. Tämän ruiskun hoidon ja käytön arvioituja vuosikustannuksia, 1,500 markkaa, oli kuitenkin pidettävä väliaikaisina, ja kaupunginviranomaisten oli pidätettävä itselleen oikeus sen jälkeen kun kysymys kaupungin palomiehistön lisäämisestä oli asianmukaisesti valmisteltu ja siinä tapauksessa, että kaupungille itselleen hankittiin höyryruisku, järjestää senaatin höyryruiskun hoito ja käyttö toisinkin kuin toimikunnan ehdottamalla tavalla.

Molempia puheena olevia asioita esiteltäessä kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti päätti¹⁾:

hyväksyen senaattitaloa varten hankitun, kaupungin palolaitoksen käytettäväksi tarjotun höyryruiskun kaupungin haltuun ottamisen ehdot myöntää arviolta 2,000 markkaa ruiskun täydentämiseksi letkurattailla y. m. sekä 1,500 markkaa ruiskun hoitoa ja käyttöä varten vuoden kuluessa pidättämällä kuitenkin kaupunginviranomaisille oikeuden vielä ennen vuoden loppua-kin ryhtyä hoidon ja käytön suhteen niihin toimenpiteihin, joihin saattoi olla syytä;

antaa aikaisemmin hankittavaksi päätetyn imulaitteella varustetun paloruiskun sijaan ensi tilassa hankkia höyryruiskun, joka höyrykoneen nopeasti ta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15 p. helmik. 3 §.

pahtuvan lämmittämisen jälkeen kykeni nostamaan n. 520 kannua vettä 140 à 150 metrin korkeuteen, siihen kuuluvine tarpeineen;

osoittaa tähän tarkoitukseen kuluvan vuoden talousarvioon uuden paloruiskun ostoa varten merkityn rahamäärän, 3,000 markkaa, ja sen lisäksi 17,000 markkaa, jotka maistraatin tai rahatoimikamarin, jos sellainen sitä ennen perustettiin, tuli ottaa lainaksi kahden vuoden takaisinmaksuajalle; sekä

valtuuttaa palotoimikunnan tekemään tehdasliikkeen Osberg & Bade kanssa sopimuksen höyryruiskun ynnä siihen kuuluvien tarpeiden hankkimisesta toiminimen tekemän tarjouksen mukaisesti ehdoin, että hinta, 20,000 markkaa, suoritettiin sen jälkeen kun ruisku tarpeineen oli Helsingissä tarkastettu ja hyväksytty, sekä velvoittaa palotoimikunnan otettuaan ruiskun vastaan valtuustolle ehdottamaan, mitä muutoksia mahdollisesti oli tehtävä palolaitoksen henkilökuntaan ja mitä muita toimenpiteitä ruiskun tarkoituksenmukainen hoito ja käyttö saattoivat tehdä tarpeelliseksi.

Myöhemmin senaatin siviilitoimituskunta ilmoitti¹⁾ senaatin päättäneen edellä mainituin ehdoin luovuttaa höyryruiskunsa kaupungin palolaitokselle sekä sallia, että sitä toistaiseksi säilytettiin senaattitalossa.

Palotoimikunnan sen jälkeen tekemän esityksen rakennuksen teettämisestä sekä vapaaehtoisen palokunnan kaluston että kaupungille tilatun höyryruiskun säilyttämistä varten kaupunginvaltuusto lähetti²⁾ palotornien korjauskysymystä valmistelevaan asetettuun valiokuntaan³⁾, mutta sitä ei ratkaistu vuoden varrella. Mainitun ruiskun sittemmin saavuttua kaupunkiin toimikunta esitti, että raatihuoneen Katariinankadulle johtavan eteläisen porttikäytävän ja tallin saisi siinä tapauksessa laadittavien piirustusten mukaisesti sisustaa säilytyshuoneiksi, porttikäytävän ruiskulle ja tallin siihen kuuluvalle kalustolle. Valtuusto myöntyi⁴⁾ tähän esitykseen.

Sitten kun palotoimikunta oli senaatin palolaitokselle luovuttaman höyryruiskun täydentämiseksi ostanut letkuvyöhtimen, kalustovaunut, 6 kpl letkusiltoja ja 10 kpl kivihiiltä kuljetukseen aiottuja pajukoreja, joista ostoista oli ollut kustannuksia yhteensä 2,600 markkaa, siis 600 markkaa yli tähän tarkoitukseen osoitetun määrärahan, ja anottua, että kaupunginvaltuusto myöntäisi myöskin tämän ylittävän määrän, valtuusto ensin pyysi⁵⁾ toimikunnalta selitystä siihen, että ruiskun täydentämiskustannukset niin huomattavasti ylittivät myönnetyin määrärahan, mutta päätti⁶⁾ toimikunnan annettua tyydyttävän selityksen, että myöskin edellä mainitut 600 markkaa sai maksaa palokassasta.

N. s. narinkkamyymläin palovakuuttaminen. Myöntyen maistraatin esitykseen, että osoitettuun paikkaan Simonkadun varrelle siirretyt n.s. narinkkamyymlät vakuutettaisiin tulipalon varalta, kaupunginvaltuusto antoi⁷⁾ maistraatille tehtäväksi ensi tilassa antaa vakuuttaa mainitut myyntikojut palovahingon varalta maistraatin sopivaksi harkitsemassa vakautusyhtiössä.

Teollisuusnäyttelyn palosuojelu. Palotoimikunta ilmoitti paraikaa jatkuvan yleisen suomalaisen teollisuusnäyttelyn toimikunnan esityksestä määränneensä kaksi palokonstaapelia näyttelyrakennukseen vartiijoiksi sekä hoitamaan sitä paloruiskua, jonka vapaaehtoinen palokunta oli luovuttanut toimikunnan käytettäväksi, ja luvanneensa tästä ylimääräisestä virantoimituksesta toistaiseksi hyvitystä 4 markkaa vuorokaudelta kummallekin konstaapelille.

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. huhtik. 10 §. — ²⁾ S:n 5 p. syysk. 13 §. — ³⁾ Ks. s. 126. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 31 p. lokak. 16 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. marrask. 11 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. jouluk. 7 §.

— ⁷⁾ S:n 1 p. kesäk. 6 §.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ toimikunnan toimenpiteen ja päätti, että kustannukset suoritettaisiin kaupungin palokassasta.

Huonekalujen hankkiminen poliisivartiokonttoriin. Maistraatin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ oikeuttaa maistraatin ryhtymään toimenpiteisiin tarpeellisten huonekalujen ja muun kaluston hankkimiseksi ensimmäisen poliisivartiokonttorin tarpeisiin. Ellei maistraatti vuoden varrella ehtinyt ryhtyä tätä tarkoitaviin toimenpiteisiin, oli maistraatin annettava asia rahatoimikamarin käsiteltäväksi.

Suurehkon kaupungin kartan laatiminen. Vakinaisen valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ kehoittaa rahatoimikamaria ammattimiehen kanssa neuvoteltuaan kaupunginvaltuustolle ilmoittamaan, minkä verran kustannuksia aiheutuisi Helsingin kaupungin ynnä sen ympäristöjen asemakartan laatimisesta suurehkoon mittakaavaan; tähän karttaan olisi merkittävä myöskin kaikki kaasu-, vesi- ja viemärijohdot, katulyhdyt ja vesipostit, tietoja kaupungin satamain syvyydestä, eri kaupunginosien korkeudesta yli merenpinnan y. m.

Töölön puistoalueen kartan ost. Töölön puistoyhtiön johtokunta tarjosi kaupungin lunastettavaksi taidepuutarhuri K. Forsbergin vuonna 1865 laatiman Töölön puistoalueen täydellisen asemakartan ja ilmoitti samalla, että kartan lunastushinta samoin kuin kaikki muukin yhtiön piakkoin purkauksessa mahdollisesti jäävä säästö oli tarkoitettu lisättäväksi kauppaneuvos H. Borgströmin Alpin vuoriylängön vastaista kaunistamista varten lahjoittamaan pohjarahastoon. Johtokunnan esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ ostaa kartan 1,828 markan hinnasta, joka maksettaisiin⁵⁾ n. s. yksityisvarain rahastosta.

Kaupungin kauppaa ja merenkulkua valaisevat tilastotaulukot. Tullinylijohtokunnan kamarikirjurin A. Lundströmin ilmoitettua, että hän aikoi laatia tulossa olevaa yleistä suomalaista teollisuusnäyttelyä varten joitakin tilastotauluja, jotka valaisivat kaupungin kauppaa ja merenkulkua kymmenenä viimeksi kuluneena vuonna, ja anottua, että kaupunki kustantaisi näiden taulujen painatuksen, kaupunginvaltuusto maistraatin esityksestä päätti⁶⁾ myöntää hakijalle kaupunginkassasta 500 markan avustuksen velvoittaen hänet ilmaiseksi luovuttamaan kaupungille 100 kappaletta tauluja. Myöhemmin jaettiin⁷⁾ kaupunginvaltuutetuille 50 kappaletta mainittuja tauluja.

Määräraha kaluston hankkimiseksi realikoululle. Realikoulun rehtorin M. M. V. Brennerin anomuksen niiden kustannusten korvaamisesta, jotka olivat aiheutuneet koulutarpeiden näytteillepanosta yleisessä suomalaisessa teollisuusnäyttelyssä, kaupunginvaltuusto epäsi⁸⁾ sen nojalla, että mainittu koulu ei ollut kunnan, vaan valtion laitos ja anomus siis olisi ollut osoitettava koulutoimen ylihallitukselle. Rehtori Brennerin selvennettyä anomustaan sikäli, että se koski erinäisten lueteltujen, koululle tarpeellisten kalustoesineiden hankkimisesta aiheutuneiden, yhteensä n. 329 markkaan nousevien kustannusten suorittamista, valtuusto asiaa uudestaan esiteltäessä myöntyi⁹⁾ hakijan anomukseen.

Avustuksen myöntäminen realikoululle. Kaupungin porvaristo ja erioikeudettomat talonomistajat olivat vuonna 1872 maistraatin edessä pidetyssä kokouksessa sitoutuneet siinä tapauksessa, että kaupungin silloinen alempi

¹⁾ Valt. pöytäk. 14 p. heinäk. 15 §. — ²⁾ S:n 18 p. jouluk. 8 §. — ³⁾ S:n 22 p. jouluk. 18 §. — ⁴⁾ S:n 23 p. toukok. 17 §. — ⁵⁾ S:n 28 p. marrask. 6 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. toukok. 13 §. — ⁷⁾ S:n 5 p. syysk. 9 §. — ⁸⁾ S:n 28 p. maalisk. 14 §. — ⁹⁾ S:n 4 p. huhtik. 8 §.

alkeiskoulu muutettiin neliluokkaiseksi realikouluksi, kuusi vuotta eteenpäin tai kunnes uusi kaupunkien kunnallisasetus tuli voimaan, jos tämä tapahtui aikaisemmin, kustantamaan koulun huoneiston ynnä valaistuksen, lämmön ja palveluksen sekä maksamaan kouluun otetuille opettajille vuokratrahoja samaten kuin oli ollut alemman alkeiskoulunkin laita. Tämän johdosta ja koska uusi kunnallisasetus sillävälän oli tullut voimaan, maistraatti jätti kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, halusiko kunta vastedes avustaa realikoulua ja millä tavalla. Valtuusto päätti¹⁾, että kunta ottaisi vastatakseen siitä velvollisuudesta, johon kaupungin porvaristo ja erioikeudettomat talonomistajat mainitussa suhtaeessa olivat sitoutuneet, sekä että valtuusto vuosittain vahvistaisi tästä aiheutuvat menoerät seuraavan vuoden talousarviota järjestellessään.

Proomun myynti. Maistraatti oikeutettiin²⁾ tehdystä esityksestä myymään eräs vanha, lahonnut proomu julkisella huutokaupalla.

Korvaus kaivoveden saastuttamisesta. Kauppiaantytär I. P. Chrogelius oli kansakoulujohtokunnalle lähettämässään kirjelmässä ilmoittanut, että Kasarminkadun n:ossa 21 sijaitsevan kansakoulutalon käymälästä juokseva lika oli saastuttanut ja jatkuvasti saastutti hänen ja hänen sisartensa omistaman viereisen tontin n:o 23 pihamaalla olevan kaivon veden, ja anonut 342: 75 markan korvausta kaivon puhdistamisen omistajille aiheuttamista kustannuksista sekä toimenpiteitä mainitun epäkohdan korjaamiseksi. Maistraatin v. t. kaupungininsinöörin asiasta antaman lausunnon mukaisesti puollettua hakijan korvausvaatimusta ja samalla ilmoitettua, että mainitut käymälät heti lukukauden loputtua korjattaisiin asianmukaiseen kuntoon, kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntää hakijalle hänen anomansa hyvityksen.

Keisari vierailun aikana käylyistä lipuista vaadittu korvaus. Maistraatin ilmoitettua, että kaupungilta oli vaadittu korvausta 136 kappaleesta Venäjän valtion omistamia lippuja, joita keisarin käydessä kaupungissa oli käytetty Kaivohuoneentien varrella sijaitsevain makasiinien koristamiseen, kaupunginvaltuusto jätti⁴⁾ asian mainittua vierailua varten asetetun juhlatomikunnan⁵⁾ tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Suomen pankin tontin kauppahinnan kirjaaminen. Maistraatin tiedustelun, joka koski Suomen pankille luovutetun⁶⁾ tontin kirjaamista, kaupunginvaltuusto lähetti⁷⁾ raha-asiaINVALIOKUNTAAN. Myöhemmin valtuusto tämän valiokunnan ehdotuksesta⁸⁾ päätti⁹⁾, että mainittu kauppahinta laskettaisiin palokassan hyväksi ja merkittäisiin n. s. yksityisvarain rahaston tiliin.

Vesijohdon aiheuttamien tulojen ja menojen kirjaaminen y. m. Vesijohtotöiden valvontalautakunnan ehdotuksesta kaupunginvaltuusto antoi maistraatille tehtäväksi¹⁰⁾ laatia ja antaa valtuustolle ehdotuksen siitä, miten vedenkulutusmaksujen kirjanpito ja kannanta olisi järjestettävä. Tämän johdosta maistraatti lähetti valtuustolle kunnallisraatimies A. F. Liljerosin laatiman ehdotuksen vesijohdon aiheuttamien tulojen kirjanpidon järjestämiseksi, ja valtuusto lähetti¹¹⁾ tämän ehdotuksen valvontalautakunnan tarkastettavaksi. Lautakunnan esityksestä valtuusto sen jälkeen määräämättä puheena olevan kirjanpidon yksityiskohtia päätti¹²⁾ kehoittaa rahatoimikonttorin kamreeria ja kassanhoitajaa hoitamaan kaikkien vesijohdon aiheuttamien tulojen ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 19 p. syysk. 10 §. — ²⁾ S:n s:n 6 §. — ³⁾ S:n 21 p. maalisk. 5 §. — ⁴⁾ S:n 5 p. syysk. 14 §. — ⁵⁾ Ks. s. 176. — ⁶⁾ S:n s. 22. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. maalisk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. huhtik., liite A. — ⁹⁾ S:n s:n 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 19 p. syysk. 2 §. — ¹¹⁾ S:n 31 p. lokak. 2 §. — ¹²⁾ S:n 21 p. marrask. 6 §.

menojen maksuunpanon, kannannan, kirjanpidon ja tilityksen kaupungin rahatoimilaitoksen voimassa olevassa ohjesäännössä säädettyjen perusteiden mukaisesti, ja oli mainittujen viranhaltijain tällöin noudatettava toistaiseksi vahvistettua vedenjakelutaksaa. Sen ohessa valtuusto antoi valvontalautakunnalle tehtäväksi ensi tilassa antaa rahatoimikamarille tarpeelliset tiedot vedenkuluttajista y. m. sekä ryhtyä toimenpiteihin polettien hankkimiseksi käytettäväksi veden vähittäismyynnissä Erottajan palopostista sekä tämän myynnin ja sen valvonnan järjestämiseksi.

Avustuksen myöntäminen kansakoulunopettajatar O. W. Nummelinille. Kansakoulunopettajatar O. W. Nummelinille, joka oli anonut saada jatkuvasti nauttia kirkonkokouksen hänelle kahdeksi vuodeksi, elokuun 1 p:ään 1876 myöntämää 300 markan vuosiavustusta, myönnettiin ¹⁾ 300 markan tilapäinen kertakaikkinen avustus.

Matka-apuraha-anomus. V. t. kaupungininsinööriin C. Reuterin anomuksen, että hänelle myönnettäisiin matka-apuraha viemärikanavien tutkimiseksi ulkomailla, kaupunginvaltuusto maistraatin epäävän lausunnon mukaisesti hylkäsi ²⁾.

Kansakoulujen lukuvuoden 1876-77 talousarvioehdotus. Kansakoulujohtokunnan maistraatin välityksellä lähettämän kansakoulujen lukuvuoden 1876—77 talousarvioehdotuksen, joka päättyi 63,800 markkaan, mistä 43,200 markkaa maksettaisiin kaupunginkassasta, kaupunginvaltuusto lähetti ³⁾ rahasiainvaliokuntaan, joka antamassaan mietinnössä ⁴⁾ puolsi sen hyväksymistä. Koska kaupunginvaltuusto kuitenkin jo oli hyväksynyt kansakoulujen talousarvion kalenterivuoden loppuun ulottuvaksi ajaksi ja johtokunta oli velvollinen aikanaan laatimaan kansakoulujen talousarvioehdotuksen kalenterivuodeksi 1877, valtuusto päätti ⁵⁾ olla ottamatta asiaa tutkittavakseen.

Kaupungin vuoden 1877 meno- ja tuloarvio. Maistraatti lähetti kaupunginvaltuustolle rahatoimikonttorin laatiman Helsingin kaupunginkassan vuoden 1877 tuloja ja menoja koskevan erikoisehdotuksen, johon liittyivät ehdotukset kaupungin yleisten töiden, vaivashoidon, kansakoulujen ja kuumesairaalan menosäännöiksi sekä maistraatin laatima yhteenvedo kaupungin menoista ja tuloista vuonna 1877, mikäli ne olivat verotuksen kohteena. Rahatoimikonttorin erikoisehdotus päättyi kahteen yhteenvedoon, joista toinen, palkkaus-, rakennus- ja yksityisvarain rahastoihin kohdistuva, oli seuraava:

Menot:

Palkkausrahasto	141,802: 39	
Rakennusrahasto	4,500: —	
Yksityisvarain rahasto	281,498: —	427,800: 39
Säästöä kaupunginkassassa		12,476: 59
	Yhteensä Smk	440,276: 98

Tulot:

Palkkausrahasto	142,051: 26	
Rakennusrahasto	2,285: 72	
Yksityisvarain rahasto	285,940: —	440,276: 98
	Yhteensä Smk	440,276: 98

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 10 §. — ²⁾ S:n 7 p. maalisk. 6 §. — ³⁾ S:n 14 p. heinäk. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 5 p. syysk. 4 §.

Yksityisvarain rahastosta suoritettuihin menoihin sisältyi kaupungin yleisistä töistä aiheutuvia menoja yhteensä 127,855: 77 markkaa; v. t. kaupungininsinööri oli näitä varten merkinnyt menoarvioonsa määrärahoja yhteensä 157,514: 67 markkaa ja sarakkeen ulkopuolelle sen lisäksi 166,000 markkaa ¹⁾ Katajanokan tasoitustöitä varten.

Rahatoimikonttorin toinen yhteenvedo käsitti muut rahastot ja oli sisältöään seuraava:

Menot:

Kassakreditiivin korko	8,500: —	
Kyyti- ja venemiesvakanssivaroja	10,476: —	
Lääkäri- ja kättilövaroja	2,142: 96	
Lyhtyvaroja	57,918: 49	
Viertotie-, maantie- ja siltarakennusvaroja	25,438: 90	
Kouluvaroja	17,700: —	
Palorahasto	86,898: 20	
Majoitusrahasto	309,943: 68	510,518: 23
Ehdotettu lyhennettäväksi:		
majoitusrahaston osalta	4,300: —	
kaikkien muiden rahastojen osalta	10,700: —	15,000: —
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>534,018: 23</u>

Tulot:

Kyyti- ja venemiesvakanssimaksu	3,600: —	
Viertotie-, maantie- ja siltarakennusvaroja	16,275: —	
Majoitusrahasto	216,494: 78	236,369: 78
Taksoitettavaksi jää		297,648: 45
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>534,018: 23</u>

Sarakkeen ulkopuolella oli rahatoimikonttorin ehdotuksessa sitäpaitsi arvioituja menoja vesijohdosta y m. yhteensä 110,200 markkaa. Menojen kokonaismäärä arvioitiin siten rahatoimikonttorin ehdotuksessa edellä mainittua säästöerää, 12,476: 59 markkaa, lukuunottamatta 1,072,018: 62 markaksi.

Muut menoarviot osoittivat seuraavat loppusummat:

Vaivaishoito	139,871: 88
Kansakoulut	68,819: 33
Kuumesairaala	12,020: —
	<u>Yhteensä Smk</u> 220,711: 21

Vaivaishoidon menoarvioon sisältyivät sarakkeen ulkopuolella lisäksi sairaalan rakennuskustannukset, 81,000 markkaa, ja rukoussalin rakennuskustannukset, 7,500 markkaa, eli yhteensä 98,500 markkaa.

Maistraatin edellä mainittuun talousarviosupistelmaan vihdoin, joka ei käsittänyt palkkaus-, rakennus- eikä yksityisvarain rahaston menoja ja tuloja, sisältyivät seuraavat menot ja tulot, mikäli ne olivat taksoituksen kohteena:

¹⁾ Tämän määrärahan kaupunginvaltuusto jo ennen talousarvion käsittelyä vähensi 50,000 markkaan, ks. s. 91.

Menot:

Rahatoimikonttorin ehdotuksen mukaan	534,018: 23
Vaivahoitojohtokunnan » »	139,871: 88
Kansakoulujohtokunnan » »	67,319: 33
Kaupungininsinöörin laatiman Kasarminkadun kansakoulutalon korjaus ehdotuksen mukaan	1,500: —
	68,819: 33
Kuumesairaalan hallituksen ehdotuksen mukaan	12,020: —
Yhteensä Smk	754,729: 44

Tulot:

Säästää kaupunginkassassa tammikuun 1 p:nä 1877	27,657: —
Arvioituja tuloja:	
rahatoimikonttorin ehdotuksen mukaan	236,369: 78
vaivahoitojohtokunnan » »	25,800: —
kansakoulujohtokunnan » »	20,619: 33
kuumesairaalan hallituksen » »	300: —
	283,089: 11
Taksoitettavaksi jää:	
kaupunginkassaa varten	297,648: 45
vaivahoitoa »	86,414: 88
kansakouluja »	48,200: —
kuumesairaala »	11,720: —
	443,983: 33
Yhteensä Smk	754,729: 44

Asia lähetettiin ¹⁾ lausunnon antamista varten raha-asiainvaliokuntaan, johon jo aikaisemmin tätä tarkoitusta varten oli lisäjäseniksi valittu ²⁾ vtt Westermarck, Nybom, Montgomery ja Sanmark. Samaan valiokuntaan lähetettiin ³⁾ myöskin vesijohtotöiden valvontalautakunnan laatima vesijohdon vuoden 1877 tulo- ja menoarvioehdotus.

Sittemmin antamassaan mietinnössä ⁴⁾ lisätty raha-asiainvaliokunta myönsi, että laaditut talousarvioehdotukset olivat laaditut sekä kaupunginvaltuuston kuluvaaksi vuodeksi vahvistaman talousarvion mukaisesti että tarkasti voimassa olevaa kaupungin kirjanpitojärjestelmää noudattaen. Ottaen huomioon kaupunkien kunnallislain, joka ei tuntenut mitään erikoisiin tarkoituksiin aiottuja rahastoja eikä kassoja, vaan ainoastaan määräsi, että kaupunginvaltuustolle oli esitettävä yhteinen tulo- ja menoarvio, valiokunta kuitenkin oli katsonut tarpeelliseksi antaa kaikille näille ehdotuksille kokonaan uuden asettelun, jonka tarkoituksena olisi kunnallislain määräysten mukaisesti koota, ryhmitellä ja havainnollistaa kaupungin koko talousarvio ja sen todelliset luvut. Valiokunta oli senvuoksi yhdistänyt kaupungin kaikki menot ja tulot kummatkin omalle puolelleen ja järjestänyt erät yksinomaan kaupungin erilaisiin tapeisiin ja tulolähteihin perustuvan järjestelmän mukaisesti. Sitäpaitsi valiokunta oli merkinnyt kursiivikirjasimilla kaikki ne menot, jotka valiokunnan mielestä kuuluivat kunnallislain 58 §:n c)- ja d)-kohtiin ja siis vaativat valtuuston muodollista päätöstä ja myöntämistä, jotta ne seuraavana vuonna tavallisessa järjestyksessä saisi suorittaa. Tosin oli todennäköistä, että talousarviolle tulevaisuudessa löydetäisiin vieläkin tarkoituksenmukaisempi muoto, mutta valiokunta ei kuitenkaan ollut epäroinyt

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. jouluk. 11 §. — ²⁾ S:n 28 p. marrask. 10 ja 12 §. — ³⁾ S:n 13 p. jouluk. 12 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45.

edellä mainitussa tarkoituksessa esittämästä valtuustolle täten uudestaan laadittua talousarvioehdotusta. Antaakseen työlleen joka tapauksessa pysyvän arvon valiokunta samalla liitti talousarvioehdotukseensa mahdollisimman tarkat tiedot niistä päätöksistä ja toimenpiteistä, joihin yksityiset, jo aikaisemmin myönnettyt menoerät ja osaksi tuloerätkin perustuivat. — Ne numero-muutokset, joita valiokunta oli tehnyt maistraatin laatimiin ehdotuksiin, olivat merkityt erityiseen, mietinnön ohkeen liitettyyn luetteloon. Useimmat siihen sisältyvistä lisäyksistä perustuivat valtuuston vuoden varrella tekemiin päätöksiin. Ehdotettujen uusien menoerien joukossa oli määrärahoja yhteensä 15,000 markkaa rahatoimikamarin palkkioita, palkkoja ja kulunkeja varten sekä 14,000 markan suuruinen määräraha vesijohdon laittamiseksi erinäisiin kaupungin taloihin. Tulopuolella valiokunnan talousarvioehdotuksessa oli m. m. uusi 50,000 markan suuruinen arvioerä tontinlunastuksista. Vesijohdon aiheuttamat menot ja tulot valiokunta oli merkinnyt sarakkeeseen, edelliset 121,000 markaksi ja jälkimmäiset 15,000 markaksi valvontalautakunnan ehdotuksen mukaisesti. Valiokunnan ehdottamien muutosten tuloksena oli 31,327: 74 markan menojen lisäys, mikä merkitsi, että maistraatin ehdottama taksoitusmäärä oli korotettava 443,983: 33 markasta 475,311: 07 markkaan. — Valiokunta anoi, että valtuusto hyväksyisi sen talousarvioehdotuksen ja samalla määräisi, että jos taksoituksessa veroäyriille tuli pennin murto-osa, äyriältä oli pantava maksettavaksi lähinnä suurempi tasainen pennimäärä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuustossa lisätyn raha-asiaivaliokunnan ehdotus hyväksyttiin¹⁾ erinäisin pienehköin muutoksin. Tärkein muutos oli, että valtuusto poisti 5,000 markan suuruisen määrärahan, joka oli merkitty hakatuista kivistä tehtävien jalkakäytävään teettämiseksi Senaatintorin poikki. Myöskin edellä mainittu ehdotus veroäyriältä perittävän taksoitusmäärän tasoittamisesta hyväksyttiin. Valtuuston vahvistama vuoden 1877 meno- ja tuloarvio osoitti seuraavat loppusummat:

Menot:

I. Korot ja pääomanlyhennykset	42,257: 84
II. Raastuvanoikeus, maistraatti ja kaupunginvaltuusto ..	131,080: 83
III. Rahatoimikamari ja sen alaiset laitokset	88,550: 23
IV. Rakennukset ja yleiset työt	214,599: 67
V. Katuvalaistus	59,598: 49
VI. Palolaitos	97,451: 60
VII. Poliisi- ja vankeinhoito	38,480: —
VIII. Terveys-, sairaan- ja vaivashoito	157,412: 96
IX. Opetuslaitokset	93,560: —
X. Kaupungin yleiset rasitukset	321,832: 81
XI. Sekalaista	24,800: —
XII. Kaupungin vesijohto	121,000: —
Yhteensä Smk	1,390,624: 43

Tulot:

I. Säästö	27,657: —
II. Kaupungille takaisin suoritettavia ennakkomaksuja ..	57,000: —
III. Korkoja	8,870: 88
IV. Tontinlunastusmaksuja	50,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 22 p. jouluk. 19 §.

V. Kaupungin kiinteä omaisuus	115,214: 06
VI. Tonttiveroja	1,612: 20
VII. Tuloa tuottavat oikeudet	326,040: —
VIII. Sekalaista	4,376: 57
IX. Yleistä varoista saatavat avustukset	207,792: 65
X. Kaupungin vesijohto	¹⁾ 121,000: —
Taksoitettavaksi jää	471,061: 07
Yhteensä Smk	1,390,624: 43

Talousarvion käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti antaa maistraatin tutkittavaksi, voitaisiinko kaupungin yleisten töiden talousarvioehdotus vastedes lähettää valtuustolle jo ennen maistraatin yleistä talousarvioehdotusta tai viimeistään lokakuun kuluessa.

Muista talousarvion järjestelyn yhteydessä tehdyistä päätöksistä tehdään selvää ²⁾ toisaalla tässä kertomuksessa.

C. Muut asiat.

Raastuvanoikeuden kokouksia koskeva tiedonanto. Raastuvanoikeus ilmoitti aloittavansa vuoden istunnot tammikuun 20 p:nä, samana päivänä pidetyn jumalanpalveluksen jälkeen. Tiedonanto ei aiheuttanut ³⁾ toimenpidettä kaupunginvaltuuston taholta.

Kunnianosoitus keisarillisena merkkipäivänä. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ maaliskuun 3 p:nä, Hänen Keisarillisen Majesteettinsa valtaistuimelleastumisen vuosipäivänä, lähettää kaksitoistahenkisen lähetystön kenraalikuvernööriin luo pyytämään tätä viemään valtuuston onnentoivotukset perille hänen Keisarilliselle Majesteetilleen ja antoi puheenjohtajalle tehtäväksi valita lähetystön jäsenet.

Toimenpiteitä keisarivierailun johdosta. Sen johdosta, että Heidän Majesteettejaan Keisaria ja Keisarinnaa ynnä eräitä keisarillisen perheen jäseniä tulevana kesänä odotettiin saapuviksi vierailulle kaupunkiin, ja koska oli tunnettua, että toiseltakin taholta valmisteltiin ohjelmaa keisarillisen vierailun ajaksi, vakinainen valmisteluvaliokunta ehdotti, että valittaisiin muutamia henkilöitä kaupunginvaltuuston puolesta ottamaan osaa ohjelman laatimiseen ja sittemmin huolehtimaan kaupungin osalle tulevasta ohjelman osasta. Sen ohessa valiokunta alisti valtuuston päätettäväksi, eikö kaupungin, joka ensimmäisen kerran sai vastaanottaa vieraakseen Hänen Majesteettinsa Keisarinna, sopisi antaa hänelle muistolahjaa, joka toisi hänen ja hänen ympäristönsä mieliin maamme ja kaupunkimme. Tämän ajatuksen toteuttaminen olisi annettava tehtäväksi kolmihenkiselle valiokunnalle, joka samalla olisi oikeutettava määräämään niiden kustannusten määrä, jotka tämä tarkoitus sai aiheuttaa. — Myöntyen ⁵⁾ näihin ehdotuksiin valtuusto valitsi juh latoimikunnan jäseniksi ⁶⁾ vtt Mechelinin, Waseniuksen, Brummerin, Kiseleffin, J. A. Estlanderin, Sundmanin ja Heimbergerin ja heidän varamiehikseen vtt Calamniuksen, C. G. Estlanderin ja Strömbergerin sekä Hänen Majesteettinsa Keisarinna muistolahjaa hankkimaan asetettuun valiokuntaan ⁷⁾ vtt C. G. Estlanderin,

¹⁾ Siitä 106,000 markkaa vesijohtolainasta. — ²⁾ Ks. ss. 130, 131, 139, 159 ja 194. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11 p. tammik. 16 §. — ⁴⁾ S:n 29 p. helmik. 15 §. — ⁵⁾ S:n 9 p. toukok. 15 §. — ⁶⁾ S:n 23 p. toukok. 29 §. — ⁷⁾ S:n 9 p. toukok. 16 §.